

Yleispoliisimalli – Mitä se pitää sisällään, miltä näyttää sen tulevaisuus ja onko malli toimiva?

Heini Malinen

11/2021

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Heini Malinen, Poliisi (AMK) Opinnäytetyö

Julkaisun nimi: Yleispoliisimalli -Mitä se pitää sisällään, miltä näyttää sen tulevaisuus ja onko malli toimiva?

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jyrki Lounaskorpi

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ja selvittää, millaista on yleispoliisitoiminta, mitä se pitää sisällään, miltä sen tulevaisuus näyttää ja onko toimintamalli toimiva. Sisä-Suomen poliisilaitoksella erityisesti Keski-Suomen alueella yleispoliisitoiminta on yleistynyt toimintamalli harva-alueilla ja aihe on ajankohtainen.

Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena käyttäen tutkimusmenetelmänä teemahaastatteluja. Haastateltaviksi valikoitui Viitasaaren yleispoliisiaseman toiminnassa mukana olevia henkilöitä, joilla on kokemus myös toisenlaisesta poliisin toimintamallista. Haastateltavana oli yleispoliisiaseman esimiehenä toimiva rikosylikomisario, tutkinnanjohtajana toimiva komisario, ryhmänjohtajana rajoitetuin tutkinnanjohtajan valtuuksin toimiva ylikonstaapeli ja miehistön jäsenenä toimiva vanhempi konstaapeli. Tutkimuksessa tehtiin pieni kirjallisuuskatsaus myös historiaan ja siihen, millaista nimismiespiirin aikainen poliisin toimintamalli on ollut verrattuna yleispoliisimalliin sekä aikaan, jolloin yleispoliisimalli otettiin käyttöön. Työn keskeinen lähde on kuitenkin teemahaastattelujen kautta saatu kokemukseen perustuva tieto.

Tutkimuksessa selkeni yleispoliisimallin kokonaisuus ja sen monimuotoisuus. Erityisesti päällimmäisenä asiana nousi se, kuinka yleispoliisimallissa työskentelevät jaksavat työssään paremmin, koska työnkuva on monipuolinen eikä suurta juttupainetta ole rikostorjunnassa eikä keikkapainetta valvonta- ja hälytystoiminnan puolella. Tutkimukseen osallistuneet avasivat yleispoliisitoimintamallia ja sen hyötyjä ja haasteita teemahaastatteluissaan. Joitakin pieniä parannusehdotuksia nostettiin esille, mutta mitään merkittäviä kehittämiskohteita ei haastatteluissa esille noussut. Tutkimuksessa tehtiin havainto siitä, että nimismiespiirin aikainen poliisitoiminta oli hyvin saman kaltainen nykyisen yleispoliisin toimintamallin kanssa. Kaiken kaikkiaan yleispoliisin toimintamallista sai positiivisen kuvan ja käsityksen, että yleispoliisimallilla on tulevaisuus.

Sivumäärä: 47

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 12/2021

Avainsanat: teemahaastattelut, kvalitatiivinen tutkimus, monimuotoisuus, harvaan asutut alueet, poliisitoiminta

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 KIRJALLISUUSKATSAUS	3
2.1 Aikaisemmat tutkimustyöt Poliisiammattikorkeakoulussa	3
2.2 Poliisin historiaa organisaatiomuutosten osalta	4
2.2.1 Nimismiespiirin aikainen poliisitoiminta	5
2.2.2 Kihlakuntaudistus	6
2.2.3 Hallintorakennemuutos	7
2.2.4 Yleispoliisimalli	8
2.2.5 Harvaturva	9
3 YMPÄRISTÖANALYYSI	11
3.1 Kartta	11
3.2 Etäisyydet	12
3.3 Viitasaaren yleispoliisiaseman kokoonpano	12
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	13
4.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	13
4.2 Haastatteluun valmistautuminen	13
4.3 Haastattelutilanne ja haastattelua ohjaavat säännöt	16
5 TUTKIMUSTULOKSET	16
5.1 Taustatiedot	17
5.2 Yleispoliisin toimintamalli	18
5.2.1 Nimismiespiirin aikainen poliisitoiminta verrattuna yleispoliisitoimintaan	20
5.3 Toimintamallin toimivuus	21
5.4 Työhyvinvointi	26
5.5 Kansalaisten kokemukset	28
5.6 Yleispoliisimallin tulevaisuus	29
5.7 Avoin teema	30
5.8 Tilastotietoa	31
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	39
7 POHDINTA	42
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	42
7.2 Tutkimuksen eettisyys	43
LÄHTEET	44
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä on yleispoliisitoiminta, mitä kaikkea se pitää sisällään ja miltä sen tulevaisuus näyttää. Lisäksi tarkastellaan, miten yleispoliisimalli eroaa poliisitoiminnasta nimismiespiirin aikaan vai eroaako juurikaan.

Yleispoliisimalli on etenkin Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella käytössä jo useammalla asemalla ja edelleen pohditaan uusia asemia, joilla kyseinen malli otettaisiin käyttöön. Toimintamalli on kuitenkin monille poliiseille vieras. Kyseessä on mahdollisesti jopa yleistyvä toimintamalli ja sen vuoksi tämän työn tarkoituksena on tuoda yleispoliisimalli tutummaksi niin tutkimuksen tekijälle, kuin teille lukijoillekin. On myös hyvä pysähtyä pohtimaan kyseisen toimintamallin toimivuutta, tällaisena aikana kun näyttää siltä, että malli yleistyy.

Yleispoliisimalli on monialaista poliisitoimintaa, johon sisältyy valvonta- ja hälytystoimintaa, rikos- torjuntaa ja ennalta estävää toimintaa. Lisäksi yleispoliisissa pyritään palvelemaan kansalaisten tarpeita esimerkiksi lupapuolen asioiden suhteen parhaan kyvyn mukaan. Yleispoliisitoimintaa on harvemmin asutuilla alueilla, koska työmäärä valvonta- ja hälytystoiminnan ja rikos- torjunnan osalta on sen verran vähäisempi, että toiminta on yhdistetty. Ei ole toisin sanoen kannattavaa jakaa re- surseja sektoreittain. Tämän mallin avulla pystytään turvaamaan poliisitoiminta harvemmin asu- tuilla alueilla ja maakunnissa. Toimintamalliltaan yleispoliisimalli vaatii työntekijältä laajaa osaa- mista. Täytyy hallita hyvin niin kenttätoimintaan kuuluvat asiat kuin päivittäisrikostutkimuksen tehtävät. Lisäksi ennalta estävä toiminta on iso osa yleispoliisin työtä. Työ vaatii tekijältään ammattitaidon lisäksi runsaasti itseohjautuvuutta.

Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena teemahaastatteluiden muodossa. Aineisto on kerätty pääosin haastatteleamalla Viitasaaren yleispoliisiaseman työntekijöitä ja esimiehiä. Haastat- telutuloksiin perustuvat tiedot pohjautuvat siis Viitasaaren yleispoliisitoimintaan. Esimiesten haas- tatteluista sai kuitenkin sellaisen käsityksen, että toiminta on samankaltaista muillakin yleispoliisi- asemilla ja esimerkiksi työssäjaksamiseen liittyvät asiat olivat linjassa muiden yleispoliisiasemien työntekijöiden ja esimiesten kanssa. Toimintamallissa voi olla asemakohtaisia eroja, koska ky- seessä joustava malli, jota voidaan muokata kunkin alueen tarpeiden mukaan. Lisäksi tässä tutki- muksessa aineistoa on kerätty kirjallisista lähteistä, mistä on saatu tietoa lähinnä poliisiorganisaat- tion historiasta organisaatiomuutosten osalta.

Aihe on rajattu siten, että historiaa käsitellään vain viimeisten vuosikymmenten organisaatiomu- tosten osalta. Lisäksi aihetta on rajattu valikoimalla haastateltavat niin, että kaikki työskentelevät jollakin tavalla Viitasaaren yleispoliisiasemalla, koska muuten tutkimuksesta olisi tullut liian laaja ja kustannuksia olisi syntynyt huomattavasti enemmän.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS

Kirjallisuuskatsauksessa syvennyttään hieman kerättyyn teoretietoon. Yleispoliisitoiminnasta on hyvin vähän saatavilla julkista materiaalia. Teoriaosuudessa käsitellään erästä aiheeseen liittyvää opinnäytetyötä sekä mennään pieni aikamatka Suomen poliisin historiaan ihan siitä syystä, että yleispoliisi toimintamallina on eräänlainen paluu siihen poliisitoimintaan, millaista se oli nimismiespiirin aikaan. Käydään hieman läpi, millaisia muutoksia Suomen poliisi organisaationa on kokenut historiansa aikana. Lisäksi lopuksi katsotaan mistä yleispoliisimalli sai alkunsa vuonna 2015.

2.1 Aikaisemmat tutkimustyöt Poliisiammattikorkeakoulussa

Aiheeseen liittyen löytyy yksi aiempi ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö, mitä hyödynnetään tämän työn teoriapohjana. Mikko Hakkarainen käsittelee ylemmän ammattikorkeakoulun vuonna 2019 julkaistussa opinnäytetyössään etäjohtamista poliisin työssä. Hän tarkastelee tutkimuksessaan asiaa näkökulmasta ”valmentavan johtamisen hyödyntäminen yleispoliisitoiminnan etäjohtamisessa”.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen Keski-Suomen toiminta-alueella yleispoliisimalli on käytössä neljällä poliisiasemalla. Joutsassa, Viitasaarella ja Virroilla yleispoliisiasemat ovat olleet käytössä vuodesta 2015. Sittemmin on perustettu neljäs yleispoliisiasema vuonna 2021 Saarijärvelle, Äänekosken uuden poliisiaseman valmistuttua. Tällä hetkellä on lisäksi pohdinnassa viidennen poliisiaseman muuttaminen toimintamalliltaan yleispoliisiasemaksi.

Keski-Suomen yleispoliisin hallinnollisena esimiehenä toimii rikosylikomisario, joka toimii myös koko Keski-Suomen tutkintayksikön johtajana. Tutkintaa johtaa tutkinnanjohtajat, joilla on myös muita tehtäviä kuin yleispoliisien tutkinnanjohtajuus. Tutkinnanjohtaja ei ole millään yleispoliisiasemalla jatkuvasti paikalla, vaan he käyvät yleispoliisiasemilla päivän viikossa tai joka toinen viikko tarpeen mukaan. Tutkinnanjohtajat eivät ole henkilöstöhallinnollisia esimiehiä tutkijoihin nähden, vaan ainoastaan tutkinnanjohtajuuden kautta jutuissaan niin sanottuna asiaesimiehenä. Jokaisella yleispoliisiasemalla on oma ryhmä ja ryhmissä esimies. Ryhmänjohtajat käyvät tavoite- ja kehityskeskustelut alaisten kanssa kuten muuallakin. Rikosylikomisario käy tavoite- ja kehityskeskustelut ryhmänjohtajien kanssa. Tutkijan roolissaan yleispoliisit tutkivat kaikki tavanomaiset tutkinnan jutut alueellaan. Mukana on myös tutkinnallisesti vaativampia, kuten lapsirikosjuttuja. Toimenkuvaan kuuluu valvonta- ja hälytyssektorin tehtäviä. Viikonloppuisin yleispoliisit toimivat kenttäpartiossa A-valmiudessa. Työaika on noin puolet kumpaakin, niin kenttää kuin tutkintaa. Tehtävät ovat hyvin monipuolisia molempien tehtäväkenttien osalta niin tutkijoille kuin esimiehillekin. Asiakkaiden kanssa keskustellaan paljon, esimerkiksi siitä, onko kyseessä rikos- vai riita-asia. Tämä edellyttää

yleispoliisilta kokemusta ja ammattitaitoa. Esimiehiä toiminnassa rasittaa erityisesti ryhmien pienenus. Se näkyy rasitteena, jos tulee yllättäviä poistumia, koska paikkausmahdollisuudet ovat vähäiset. (Hakkarainen 2019, 22-23)

Hakkaraisen mukaan yleispoliisitoiminta on koettu erittäin onnistuneeksi. Toiminnalla on saatu harvaan asutuille alueille toimiva poliisiasema lähelle asukkaita. Työntekijät viihtyvät työssään ja palautteen mukaan he kertovat monipuolisen toimenkuvan olevan erittäin miellyttävä. Yleispoliisitoiminta on saanut hyvää palautetta kansalaisilta ja yhteistyökumppaneilta. Kuntien edustajat, koulut ja sosiaaliviranomaiset ovat antaneet positiivista palautetta. Paikkakunnilla on säilynyt kasvokas, virkapukua käyttävä poliisi sekä kylänraitilla näkyvä poliisiauto. Hakkarainen viittaa vielä opinnäytetyössään Saunamäen kertomaan, minkä mukaan toimintaa on hiottu useita vuosia eikä vastaan ole tullut mitään suuria haasteita. (Hakkarainen, 2019, 23)

2.2 Poliisin historiaa organisaatiomuutosten osalta

Suomen poliisiorganisaation perustaminen alkoi noin kaksisataa vuotta sitten. Ensimmäinen poliisilaitos perustettiin Turkuun vuonna 1816, minkä jälkeen perustettiin poliisilaitokset Helsinkiin vuonna 1826 ja Viipuriin vuonna 1836 sekä Tampereelle vuonna 1891. Maaseudulla nimismiehet vastasivat järjestyksen ylläpidosta. Maaseudulle perustettiin poliisitoimia vuodesta 1891 alkaen. Eri asetukset säätelivät kaupunkien poliisilaitoksia kuin maaseudun nimismiehiä ja konstaapeleita. (Helminen ym. 2012, 8-9)

Autonomian ajan lopussa Suomen kaupungeissa oli 18 täydellistä poliisilaitosta ja pienemmissä kaupungeissa oli lisäksi epätäydellisiä poliisilaitoksia. Poliisilaitokset vastasivat järjestyksenpidosta kaupungeissa. (<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>)

Kaupungeissa, joissa oli täydellinen poliisilaitos, poliisipäällikkönä toimi poliisimestari ja kaupungeissa, joissa täydellistä poliisilaitosta ei ollut, päällikkönä toimi poliisikomisario. Poliisitoimiasetus antoi poliisilaitoksille melko vapaat kädet erilaisille järjestelyille paikallisten olosuhteiden vaatimusten mukaan. (<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>)

Poliisitoimen osalta tapahtui merkittäviä muutoksia toisen maailmansodan jälkeen, kun alettiin perustaa niin sanottuja uusia kaupungeja. Uusiksi kaupungeiksi kutsutaan kaupungeja, jotka on perustettu vuoden 1959 jälkeen. Näiden kaupunkien osalta vuoden 1966 poliisilain säätämänä uudet kaupungit kuuluivat nimismiespiiriin, eivätkä ne olleet velvollisia osallistumaan poliisilaitoksen menoihin toisin kuin vanhat kaupungit. Vuonna 1977 velvoite osallistumisesta poliisilaitoksen menoihin poistettiin myös vanhoilta kaupungeilta. Vanha järjestelmä lakkasi kokonaan vuonna 1996 kihlakuntaudistuksen myötä, jolloin poliisihallinto järjestettiin uudelleen, koska silloin lakkautettiin vanhanmuotoiset nimismiespiirit ja poliisilaitokset. (<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>)

Alkuun poliisilaitosten tehtäviin kuuluivat lähinnä järjestyksen pito ja valvonta. Myöhemmin tehtäviin on tullut rikostutkinta, irtolaisten kiinniotot, rikollisia koskevien tilastojen ylläpito, irtolais- ja alkoholistasiat, sekä ajokorttiasiat, autojen rekisteröinnit, lupa-asiat, liikenneasiat sekä ulkomaalaisten oleskelu- ja työasiat. (<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>)

Suurissa kaupungeissa poliisilaitokseen saattoi kuulua useita eri osastoja, jotka vastasivat eri tehtävistä, kuten kanslia, keskusosasto, rikososasto, järjestysosasto, huolto-osasto ja piirejä, jotka vastasivat asioiden hoitamisesta tietyssä osaa kaupunkia. Pienissä poliisilaitoksissa ei yleensä ollut eri osastoja ja piirejä. (<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>)

Suomen poliisin toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi viimeksi kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana. Poliisin omassa organisaatiossa on tapahtunut saman ajanjakson kuluessa mitta-kaavaltaan suuria sisäisiä muutoksia. Sisäiset ja ulkoiset muutokset ovat vaikuttaneet sekä Suomen yleiseen turvallisuustilanteeseen, että poliisitoimintaa koskeviin kansalaisarvioihin. Sisäisistä muutoksista poliisin hallintorakennemuutoksessa 2009–2014 poliisilaitosten määrä väheni 90 poliisilaitoksesta 24 poliisilaitokseen, ja viisi vuotta myöhemmin, vuoden 2014 alusta lukien 11 poliisilaitokseen. Yksittäisiä poliisiasemia ja poliisin toimipaikkoja lakkautettiin. Poliisipalvelujen saataavuus ja laatu haluttiin kuitenkin säilyttää vähintäänkin entisellä tasolla. Poliisi on vastannut omilla toimillaan taloudellisen niukkuuden vaatimuksiin, ja on viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana priorisoinut omaa toimintaansa monella eri toimintaloikolla. Poliisi on kansalaisarvioiden perusteella onnistunut vastaamaan priorisoinnin vaatimuksiin suhteellisen hyvin. Poliisin palveluja koskevat arviot ovat säilyneet kohtuullisen hyvällä tasolla kansalaisten tärkeimpinä pitämien palvelujen tuotannossa. (Vuorensyrjä & Fagerlund 2018, 22–25.)

2.2.1 Nimismiespiirin aikainen poliisitoiminta

Kari Sinisalo on kirjassaan Poliisi kirjoittanut vuonna 1973, että poliisi on ollut aina maaseudulla ja kaupungissa eri tavoin organisoitu. Paikallishallinnon yksikkö oli tuolloin poliisipiiri. Lääni jakautui poliisipiireihin niin, että kukin kaupunki ja nimismiespiiri muodostivat oman poliisipiirinsä sen aikaisen Poliisilain 7 § mukaan. Nimismiespiiriin saattoi kuulua useampikin maalaiskunta tai uusi kaupunki. Esimerkiksi Kouvolan nimismiespiirin muodostivat Kouvolan kaupunki ja Valkealan kunta. (Sinisalo 1973, 55)

Muun muassa Keuruulla, Virroilla, Joutsassa, Saarijärvellä, Viitasaarella, Pihtiputaalla, Äänekoskella ja Jyväskylällä (maalaiskunta) oli omat nimismiespiirinsä (https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Suomen_nimismiespiireist%C3%A4)

Poliisipiirin toiminnasta vastasi poliisipiirin päällikkönä toimiva nimismies maalla ja uusissa vuonna 1959 tai sen jälkeen perustetuissa kaupungeissa. Sitä vanhemmissa kaupungeissa poliisipiirin toiminnasta vastasi poliisimestari. Kaupungissa tätä poliisimestarin hallinnoimaa kokonaisuutta kutsuttiin kaupungin poliisilaitokseksi. Poliisimiesten oli mahdollista erikoistua pidemmälle ainoastaan kaupungeissa, koska siellä oli enemmän poliisimiehiä. Maalla poliisit olivat niin sanottuja yleismiehiä ja heillä oli niin sanottujen perus poliisitehtävien lisäksi myös muita tehtäviä, sillä he toimivat myös muun muassa haastemiehinä ja ulosottoapulaisina. (Sinisalo 1973, 55-56)

Nimismiespiirin päällikkö oli eräänlainen yleishallintoviranomainen, joka hoiti samalla poliisitehtävät ja toimi syyttäjänä. Kaupungissa taas yleishallinto kuului maistraatille, syyttäjän tehtävät kaupunginviskaaleille ja ulosotto kaupunginvoudeille. (Sinisalo 1973, 56)

Poliisimiehillä oli tuolloinkin omat virantoimitusalueensa, mutta kun kyse oli yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä, poliisivaltuudet ulottuivat koko maahan. Poliisimiehiä olivat tiettyjen toimien ja virkojen haltijat sekä niitä hoitamaan määrättyt henkilöt. Sisäasianministeriössä poliisimiehiä olivat poliisiylijohtaja, poliisiylitarkastajat ja poliisiasiaain osaston toimistopäälliköt. Lääninhallituksessa poliisimiehiä olivat poliisitarkastajat, apulaispoliisitarkastajat ja lääninkomisariat. Muita poliisimiehiä olivat poliisimestarit, nimismiehet, komisariat, ylikonstaapelit ja konstaapelit. Kaikilla oli sama asiallinen toimivalta, mutta joillakin myös paljon muita erilaisia tehtäviä ja toimivaltuuksia, kuten nimismiehellä. Poliisimiehen virkavelvollisuuksiin kuului puuttuminen oma-aloitteisesti välttämättömiin toimenpiteisiin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden voimassa pitämiseksi. Poliisimiehellä vaadittiin asiallisuutta jo tuolloin. Asiakkaiden sopimaton puhuttelu oli kiellettyä ja jopa virkavirhe. Poliisimiehellä saattoi olla sivutehtäviä, kuten asianajotehtäviä, perunkirjoituksia, maksamismääräyksiä tai vaikka raha-automaattiyhdistyksen asiamiehenä toimiminen, (Sinisalo 1973, 59-61)

2.2.2 Kihlakuntaudistus

Kihlakuntaudistus tuli voimaan 1.12.1996. Kihlakuntahallinnon lakiperustan muodostivat valtion paikallishallinnosta annettu laki (126/ 1992) sekä kihlakunnanvirastoissa toimivien toimialojen erillislait. Hallitus huolehti uudistuksen toimeenpanon tarkasta seurannasta ja siitä, että se antaa vuoden 1999 loppuun mennessä eduskunnalle selonteon kihlakuntaudistuksen toteutumisesta. Seurannassa edellytettiin otettavan huomioon muun ohella eri toimialojen palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osissa, erityisesti poliisi-, ulosotto- ja syyttäjän tehtävien järjestäminen ja hoitaminen kihlakunnittain, yhteistoiminnan laatu ja laajuus, eri toimialojen yhteistoiminta-alueiden keskinäinen alueellinen yhteneväisyys ja yhteisen avustavan henkilöstön riittävyys. Kihlakuntia oli ollut koko niiden toiminnan ajan yhdeksänkymmentä, joista kolmessatoista toimivat kihlakuntien

erilliset virastot ja muissa kihlakunnanvirastot. Kihlakunnanvirastoista kahdessakymmenessä kahdessa toimivat kaikki yksiköt. Kolmen yksikön kihlakunnanvirastoja oli kolmekymmentä, kahden yksikön seitsemäntoista ja yhden yksikön kihlakunnanvirastoja oli kahdeksan. (VNS 1999, 3)

Kihlakuntauudistuksessa poliisi, syyttäjä, ulosotto ja maistraatin paikallishallinto siirtyi kihlakuntapohjaiseen aluejakoon. Kihlakuntauudistus oli yksi merkittävimmistä uudistuksista 1990-luvulla valtionhallinnossa. Kihlakuntauudistus joutui kuitenkin tarkastelun kohteeksi jo vuoden 2000 alussa. Viitasaaren poliisi kuului Äänekosken kihlakunnan poliisilaitokseen. (Lehti 2010, 7)

Immonen ja Vuorinen ovat tehneet vuonna 2005 tutkimuksen vuoden 1996 kihlakuntauudistuksesta ja muun muassa sen vaikutuksista poliisipalveluiden järjestämiseen. Merkittävin muutos kihlakuntauudistuksessa oli selvästi suuremmat yksiköt ja sillä pystyttiin varmistamaan itsenäinen toimintakyky ja tehostamaan voimavarojen käyttöä mahdollistamalla henkilöstön erikoistuminen pidemmälle. Kihlakuntauudistus mahdollisti poliisin toiminnan kehittämisen ja tehostamisen. Kihlakuntauudistuksessa merkittävin toimintaan vaikuttava muutos oli henkilöstön keskittäminen kihlakunnan keskuspaikkaan. Tätä perusteltiin päälliköiden toimesta johtamisen ja poliisitoiminnan tehostamisen tarpeella. Immonen ja Vuorisen tutkimuksessa kyselyyn vastanneista suurin osa koki palveluiden laadun parantuneen kihlakuntauudistuksen myötä, kun taas palvelujen riittävyyden vastaajat kokivat heikentyneen resurssien vähäisyyden vuoksi. (Immonen & Vuorinen 2005, 156-157)

Tutkimuksen johdosta näytti siltä, että poliisin organisaatiota oltiin kehittämässä kohti suurempia paikallisyksiköitä, mikä johtaisi yhä useamman asiakkaan jäämiseen keskuspaikkojen ulkopuolelle. Näin olleen hajautettujen palvelujen järjestämisen perusteet lisääntyisivät. Kehittämisehdotuksena tähän Immosella ja Vuorisella oli toiminnan jakaminen keskitettyjen ja hajautettujen toimintojen kesken. (Immonen & Vuorinen 2005, 159) Kihlakuntajärjestelmä lakkautettiin lopulta vuoden 2008 alussa. Sitä ennen oli syyttäjä- ja ulosottoitoimi siirtyneet itsenäisiksi virastoiksi. (Lehti 2010, 7)

2.2.3 Hallintorakennemuutos

Hallintorakennemuutos kulki nimellä Pora ja se oli ehkä yksi poliisiorganisaation historiassa suurin toteutettu organisaatiomuutos. Hallintorakennemuutoksen ensimmäinen vaihe, paikallispoliisin uudelleenorganisointi toteutettiin vuoden 2009 alussa. Poliisin edellisestä organisaatiomuutoksesta, kihlakuntauudistuksesta oli kulunut vain 13 vuotta aikaa. Hallintorakennemuutoksen myötä aiemmat 90 kihlakunnan poliisilaitosta muuttui vuoden 2009 alusta 24 poliisilaitokseksi. Ensimmäisessä vaiheessa suoritettiin Pora- hankkeessa poliisin uudelleen organisointi ja vuoden 2010 alussa toteutetussa toisessa vaiheessa tuli poliisin valtakunnallisten yksiköiden, lääninjohtojen ja

poliisin ylijohdon organisaatiomuutokset. Hallintorakennemuutoksen päätavoitteena oli henkilöstön jaksamisen ja motivaation ylläpitäminen muutoksessa. Tavoitteena oli myös ottaa henkilöstö mukaan suunnitteluun hankeorganisaation kaikilla tasoilla. (Lehti 2010, 7)

Kihlakuntaudistuksessa palvelut keskitettiin kihlakuntakeskuksiin ja se heikensi palvelujen saavuutta haja-asutusalueilla. Kansalaiset eivät arvostaneet palvelujen keskittymistä ja poliisipartioiden näkyvyyden vähenemistä. Poliisilla kuitenkin on oltava riittävän kattava palveluverkosto väestön asuinpaikasta riippumatta. PORA-uudistuksessa toimintaprosessien kehittämällä tähdättiin myös peruspalveluiden ja erikoistumista vaativien toimintojen selkeämpään jaotteluun. Uudistuksen tavoitteena oli muun muassa palvelutuotannon turvaaminen toiminnallisista lähtökohdista ja alueellisista ominaisuuksista käsin. Haja-asutusalueiden palveluita turvattiinkin hajauttamalla päivittäiset peruspalvelut poliisiasemille ja tietyt toiminnot keskitettiin pääpoliisiasemille. (Haraholma 2011, 107)

2.2.4 Yleispoliisimalli

Yleispoliisimalli otettiin käyttöön Viitasaaren poliisiasemalla vuonna 2015. Yleispoliisin toimintamalliin kuuluu niin ennalta estävä toiminta, valvonta- ja hälytystoiminta sekä rikostorjunta.

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategiassa vuonna 2018 linjattiin lähipoliisitoiminnan toteutuksesta uudelleen järjestettynä. Strategian mukaan lähipoliisitoiminta on näkyvää poliisitoimintaa, jonka tavoitteena on, että poliisi on osa paikallista yhteisöä, poliisi tunnetaan ja häneen luotetaan. Lähipoliisitoiminta ylläpitää vuorovaikutusta paikallisyhteisöjen kanssa ja lisää poliisin tietoisuutta ympäristön tapahtumista. Aiemmin poliisin tehtävät olivat monella tavalla erilaisia, poliisilaitokset olivat pienempiä ja toimivat pienillä alueilla ja yksittäiset poliisit saattoivat toimia kylä- tai korttelipoliisina. Lähipoliisi-, kortteli- ja kyläpoliisitoiminnan taustalla oleva ajatusmaailma on tärkeä ja ajan-kohtainen edelleenkin.

Strategian mukaan toiminnassa on otettava huomioon toimintaympäristön muuttuminen. Aiempi tapa organisoida toiminta ei enää edistänyt poliisin tuloksellista tehtävistä suoriutumista eikä se ollut edes resurssien kannalta mahdollista. Vuonna 2014 vahvistetun ennalta estävän toiminnan strategian mukaisesti poliisilaitokset ovat organisoineet ennalta estävän toiminnan kokonaisuudeksi, joissa toteutetaan lähipoliisitoiminnan mukaista näkyvää poliisitoimintaa. On keskeistä jatkaa lähipoliisi-, kortteli- ja kyläpoliisitoiminnan tavoitteisiin ja periaatteisiin perustuvaa toimintaa poliisilaitoksilla, jotta varmistetaan, että poliisi on jatkossakin läsnä ja osa paikallisia yhteisöjä. Näin mainitaan vuoden 2018 poliisin ennalta estävässä strategiassa. (2018, Poliisin ennalta estävän työn strategia, 15)

Poliisipalvelulinjaa kehitettiin rakenteellisesti vuonna 2014 ja tässä tutkimuksessa on hyödynnetty siihen liittyvää työryhmän raporttia teorian tiedon keräämisen osalta. Raportissa pohditaan pienten poliisiasemien toimintamallia. Sen mukaan yleispoliisimallin sisältöä ei ole yhteneväisesti määritetty. Työryhmä on todennut yleispoliisimallin käsittävän toimintaa pienillä paikkakunnilla, jotka ovat etäällä VHS-tukikohdista. Yleispoliisitoiminnalla pyritään varmistamaan poliisin näkyvyys ja tavoitettavuus laajasti koko poliisilaitoksen alueella. Poliisin näkyvyys lisää kansalaisten turvallisuudentunnetta ja näkyvyys myös vähentää rikollisuuden määrää. Työryhmässä katsottiin, että yleispoliisimallilla voidaan saavuttaa joustava ja tehokas ryhmä, joka tukee ja vahvistaa paikallisella läsnäolollaan poliisilaitokselle osoitettua tehtävää etäisillä alueilla. Mallin tarkoituksena on saada ryhmässä työskentelevät henkilöt toimimaan tehokkaasti ja joustavasti yli sektorirajojen, jolloin käytännössä jokaisella työntekijällä on kyky ja valmius hoitaa eteen tullut poliisitehtävä alusta loppuun, aina valmiiseen esitutkintapöytäkirjaan saakka. Katsottiin, että yleispoliisitoiminnalla on mahdollista saavuttaa huomattavia etuja ja tehokkuutta päivittäistoiminnan hoitamiseen hyvän suunnittelun avulla. (Työryhmän raportti 2014, 26)

Yleispoliisimallissa ideana on, että poliisin perustehtävät hoidetaan mahdollisimman laajasti siten, että kaikki perustukinnan rikokset ja mahdollisuuksien mukaan myös hälytystehtävät hoidetaan yleispoliisiasemalta. VHS-tukikohdista tai kiinteistä tutkintaryhmistä on pitkä matka lähteä selvittämään yksinkertaisia rikoksia tai hoitaman yksinkertaisia tehtäviä, joten tavoitteena on, että sellaiset saadaan hoidettua paikallisesti. Myös viranomaisyhteistyön ja kanssakäymisen kansalaisten kanssa katsottiin onnistuvan hoidettavan paikallisesti. (Työryhmän raportti 2014, 26)

Poliisiasemien toimintamallin kehittämisessä yksi keskeinen tavoite oli poliisin tavoitettavuuden ja näkyvyyden lisääminen pienillä paikkakunnilla. Työryhmä suunnitteli, että viikossa voisi olla yksi päivä, jolloin virkapukuinen poliisi on aina tavattavissa. Lisäksi lupapalveluasioita suunniteltiin raportissa siten, että lupapalveluita on saatavilla myös esimerkiksi kerran viikossa tiettyä aikana pienellä yleispoliisiasemalla. Tämä lisäisi myös muiden poliisien turvallisuudentunnetta, kun asemalla on enemmän henkilökuntaa paikalla esimerkiksi kuulustelun suorittamisen aikana. Yleispoliisiryhmä katsottiin parhaaksi sijoittaa rikostutkinnan alaisuuteen. Kuitenkin silloin, kun partio on tuotettu kentälle johonkin valmiuteen, se toimii kenttäjohtajan ja yleisjohtajan alaisuudessa. Työryhmässä katsottiin, että mallia täytyy kuitenkin soveltaa paikallisesti kunkin paikkakunnan olosuhteiden, tarpeiden ja resurssien mukaan. (Työryhmän raportti 2014, 27)

2.2.5 Harvaturva

Harvaturvaverkosto on harvaan asuttujen alueiden turvallisuudesta kiinnostuneiden viranomaisten, järjestöjen ja asiantuntijoiden yhteenliittymä (valtioneuvosto.fi/hankkeet).

Harvaturva -projekti poliisissa käynnistettiin kesällä 2021. Poliisin harvaturva -toiminta perustuu siihen, että poliisin palvelut voidaan tuottaa kansalaisille mahdollisimman tehokkaasti alueilla, missä lähin poliisiasema sijaitsee etäällä ja tehtävämäärät ovat pieniä. Sen päätavoite on kiireellisten hälytystehtävien hoitaminen lähimmän partion periaatteella yhteistyöpoliisilaitosten alueilla toimintavalmiusaikojen parantamiseksi. Toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa mikä kuluu tehtävän vastaanottamisesta siihen, että poliisi on kohteessa valmiina toimimaan. Harva-alueita on paljon Itä-Suomen, Lapin, Oulun ja Pohjanmaan poliisilaitosten alueilla sekä Sisä-Suomen poliisilaitoksen pohjoisosassa. Alueiksi valittiin 11 sellaista kuntaa, joissa A-kiireellisyysluokan tehtävissä poliisin hälytystehtävälle tulo kesti vuosina 2018-2020 yli 40 minuuttia, tehtävämäärät ovat pieniä, kunnat sijaitsevat poliisilaitosten välisillä raja-alueilla ja poliisi näkyy niissä harvoin.

Poliisilaitokset tekevät harvaturvakuntien osalta vuotuisen valvontasuunnitelman, määrittelevät vastuuvuorilleen valvontakohteet ja poliisitoiminnalliset valvonnan painopisteet. Vapaaksi jäävä työaika käytetään harvakuntien alueella aktiiviseen valvontaan ja läsnäoloon, tavoitteena on poliisin näkyvyyden ja turvallisuuden lisääminen alueilla, missä poliisia on aiemmin totuttu harvoin näkemään. Hälytystehtävän hoitamisen jälkeen alueella suoritetaan muun muassa liikenteenvalvontaa mahdollisuuksien mukaan. HARVATURVA-toiminnan myötä liikennevalvonnan suunnitelmallisuus ja poliisilaitosrajat ylittävä yhteistyö lisääntyy ja liikenneturvallisuustyön alueellinen tasapuolisuus lisääntyy. (<https://poliisi.fi/-/poliisi-tehostaa-valvonta-ja-halytystoimintaa-harvaan-asutuilla-alueilla>)

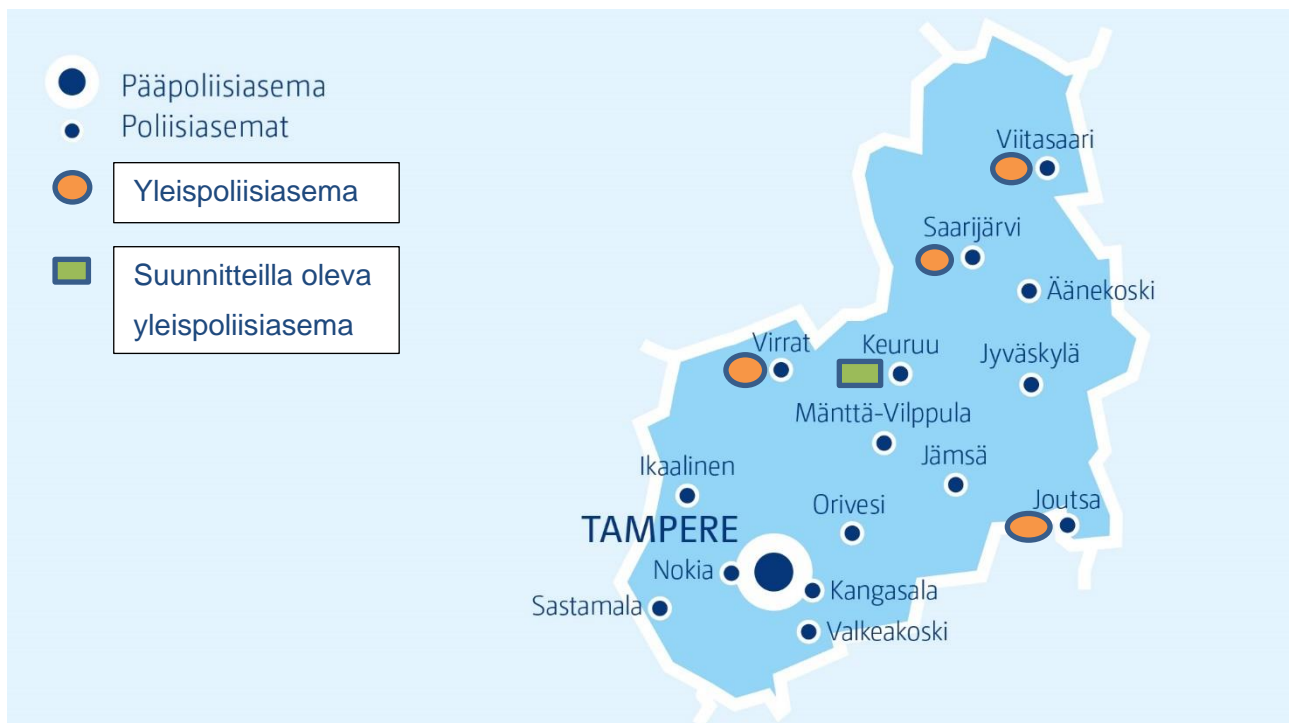

Kuva 1. Harvaturva -projektiin liittyvää valvontaa Keiteleellä.

3 YMPÄRISTÖANALYYSI

3.1 Kartta

Sisä-Suomen poliisilaitos sijaitsee Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa 45 kunnan alueella. Poliisilaitoksen pääpoliisiasema, hallinnollinen ja johdollinen keskus, sijaitsee Tampereella. Muut Sisä-Suomen poliisiasemat sijaitsevat Ikaalisissa, Joutsassa, Jyväskylässä, Jämsässä, Kangasalla, Keuruulla, Mänttä-Vilppulassa, Nokialla, Orivedellä, Saarijärvellä, Sastamalassa, Valkeakoskella, Viitasaarella, Virroilla ja Äänekoskella. (<https://poliisi.fi/sisa-suomen-poliisilaitos>)

Kuva 2. Ohessa kartta, joka kuvastaa missä Keski-Suomen alueen poliisiasemat sijaitsevat. Kuvassa ei näy Viitasaaren pohjoispuolella 90 kilometrin päässä olevaa Haapajärven poliisiasemaa, koska se kuuluu Oulun poliisilaitokseen.

3.2 Etäisyydet

3.3 Viitasaaren yleispoliisiaseman kokoonpano

Keski-Suomen toiminta-alueen yleispoliisiasemat sijaitsevat Joutsassa, Virroilla, Saarijärvellä ja Viitasaarella. Lisäksi on suunnitteilla ottaa toimintamalli käyttöön myös Keuruulla. Viitasaaren kokoonpanoon kuuluu ryhmänjohtajana rajoitetuin tutkinnanjohtajan oikeuksin toimiva ylikonstaapeli, vararyhmänjohtajana ja voimankäyttökouluttajana toimiva vanhempi konstaapeli, sekä vanhemman konstaapelin virassa yleispoliisin tehtäviä hoitavia niin sanottuja rivimiehiä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu, koska aiheesta ei ole juurikaan teoretietoa kirjallisuudesta saatavilla. Teemahaastattelujen kautta sai hankittua syvällistä tietoa aiheesta niiltä, jotka toimintamallin parhaiten tuntevat. Haastateltavat valikoituivat Viitasaaren poliisiasemalta, koska asema on ollut yleispoliisi- asema jo pitkään ja siellä työskenteleviltä oli mahdollista saada mahdollisimman kattavat vastaukset asiantuntemukseen ja kokemukseen perustuen. Haastateltaviksi valikoitui toiminnassa alusta saakka mukana olleet neljä eri asemassa olevaa henkilöä. Haastattelurunko koostui seuraavista teemoista: haastateltavan taustatiedot, mitä on yleispoliisimalli, yleispoliisimallin toimivuus, työhyvinvointi yleispoliisiasemalla, kansalaisten kokemukset yleispoliisista, millainen on yleispoliisin tulevaisuus sekä viimeisenä vielä avoin teema.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Laadullisella tutkimuksella on tavoitteena tavoittaa ihmisen omat kuvaukset koetusta todellisudesta (Vilkka 2015, 118). Laadullisen tutkimuksen erityispiirteenä on se, ettei tavoitteena ole löytää ehdotonta totuutta (Vilkka 2015, 120). Tutkimusaineistoa voidaan kerätä monella eri tavalla. Kuten usein valikoituu, valikoitui tässäkin tutkimusaineistoksi ihmisten kokemukset ja tutkimusaineisto kerättiin haastatteluina.

4.2 Haastatteluun valmistautuminen

Haastatteluja jaetaan tavallisesti kolmeen haastattelutyyppiin. Strukturoitu haastattelu viittaa normaalisti surveyhaastatteluun, jossa tutkija määrittelee tarkkaan kysymykset ja niiden järjestyksen ja usein antaa vastausvaihtoehdotkin valmiiksi. Sitten on puolistrukturoitua haastattelua ja sitä kutsutaan myös teemahaastatteluksi. Teemahaastattelu on avoimempaa ja sallivampaa, missä haastateltava voi vastata vapaasti esitettyihin kysymyksiin ja voi jopa itse ehdottaa uusia kysymyksiä. Järjestys ei ole myöskään tarkka tässä mallissa. Kolmantena haastattelumuotona on syvähaastattelu, jossa tutkijan rooli on hyvin minimaalinen. Aihe voi olla joku tutkijan mielenkiinnon kohde, mitä pohditaan hyvin avoimesti ilman valmiiksi määriteltyjä kysymyksiä. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 104-111)

Yleisin kvalitatiivinen aineiston keruun menetelmä on teemahaastattelu. Kun menetelmää käytetään hyvin, se on erittäin tehokasta. Haastattelut perustuvat vastaajan rekonstruoimaan käsitykseen ja sen vuoksi sen luotettavuuteen täytyy suhtautua kriittisesti. Haastattelua ei kannata käyttää

sen vuoksi ainoana menetelmänä, jos kohteena on kompleksiset tekniset tiedot ja prosessit tai hajautunut tieto, historiallinen tieto tai vuorovaikutus, diskurssi ja kulttuuri. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 104-111)

Haastattelu muodostuu haastattelijan muodostamista kysymyksistä ja haastateltavan jopa tarinoivista vastauksista. Keskeinen asia, joka haastattelua ohjaa, on haastattelurunko, joka antaa haastattelulle hahmon ja varmistaa, että tutkija esittää tarvittavat kysymykset ja lisäksi runko varmistaa haastattelun luonnollisen sujumisen. Runko toimii haastattelijan muistin organisoijana. Sen avulla haastatteliija muistaa, mitä on jo selvitetty ja mitä on selvittämättä tai mitä halutaan vielä tarkentaa. Riski asioiden unohtamisesta madaltuu ja kiireen tuntu vähenee. Kun haastattelurunkoa suunnitellaan, kannattaa miettiä kysymysten määrä, muoto, tyyppi ja järjestys. Muoto on teemahaastattelussa yleensä avoin, eikä suljettu. Kysymysten määrä on oleellinen. Kokemattoman tutkijan yleisin virhe on asettaa liikaa kysymyksiä, kun aikaa haastatteluun kuitenkin yleensä käytetään vain 1-2 tuntia ja kysymysten määrä näin ollen olisi hyvä olla noin 5-12 kysymystä. Teemahaastattelussa kysymystyyppiä voi helposti tarkentaa, jos se on liian vaikeasti ymmärrettävä. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 104-111)

Teemahaastattelu etenee yleensä kolmessa päälohkossa. Ensimmäisessä osassa keskitytään haastateltavan asemaan ja siihen, kuinka hän on siihen päätenyt. Tämä on ikään kuin lämmittelyosio. Sen jälkeen kysytään 7-8 sisällöllistä kysymystä. Toiseksi viimeinen kysymys valmistele lopetusta ja se koskee yleensä alan tulevaisuutta. Viimeinen kysymys voi olla vaikka avoimempi, onko jotain oleellista jäänyt käymättä läpi tai on haastateltavalla antaa haastattelijalle jotakin vinkkejä, esimerkiksi lukemisen suhteen. Laajoja vastauksia mahdollisesti tuottavat kysymykset kannattaa sisällyttää haastattelun keskivaiheille. Haastattelussa haastattelijan neutraalius on tärkeää, että haastatteliija ei yritä vaikuta haastateltavan vastauksiin, eikä ala väitellä haastateltavan kanssa. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005, 104-111)

Tutkimusta edeltävä suunnittelu on ensiarvoisen tärkeää. Suunnitteluvaiheessa hahmotellaan päälinjat ja keskeisimmät ratkaisut. Tähän käytetty aika ei suinkaan mene hukkaan. Haastattelun tavoitteena on saada kerätyksi aineisto, minkä perusteella voidaan tehdä luotettavia päätelmiä tutkitavasta ilmiöstä. Teemahaastattelun suunnittelussa erittäin tärkeää on haastatteluteemojen suunnittelu. Teemahaastattelurunkoa laadittaessa laaditaan teema-alue luettelo yksittäisten kysymysten sijaan. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 65-68)

Teema-alueiden ja kysymysten ei tarvitse olla tarkkaan rajattuja, mutta toisaalta ne täytyy suunnitella kuitenkin niin hyvin, että tarvittavan tiedon saa kerättyä ja saadaan tietoa oikeista asioista ja ongelmista. Hyvä haastatteliija osaa joustaa ja esittää tarvittaessa uusia kysymyksiä haastateltavan vastausten perusteella. Kysymysten on hyvä olla selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Kannattaa

välttää epätasällisiä tai epäselviä kysymyksiä, jotka vaativat vastaajalta erikoisosaamista. Jos kysyy jotain kaukaa menneisyydestä, on hyvä muistaa, että vastauksen tarkkuus kärsii. Kysymyksiä on parempi olla useita selkeitä kuin vähän epäselviä. Kysymysten muoto on hyvä olla myönteinen. Ei kannata kysyä hypoteettisia kysymyksiä, joista vastaajalla ei ole kokemusta. Kannattaa välttää loukkaavia tai arkaluonteisia kysymyksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 102-105)

Kysymykset voidaan jakaa tosiasiakysymyksiin ja mielipidekysymyksiin. Kysymys voidaan muodostaa niin, että ennen varsinaista kysymystä määritellään käsite, johon kysymys liittyy. Haastattelija voi johdatella haastateltavaa puhumaan oikeista asioista tiivistämällä haastateltavan kertomat oleelliset asiat, jolloin tämä ymmärtää paremmin, mitä haastateltava haluaa saada selville. Muutoinkin haastattelija voi toistaa haastateltavan vastauksia, jotta osoittaa olevansa kiinnostunut ja haastateltavan on myös helpompi jatkaa näin asian avaamista. Tarvittaessa jokaisen teeman kohdalla haastattelija joutuu syventämään ja tarkentamaan kysymyksiään, mikäli haastateltava on avannut jotain asiaa vain vähän ja tämä tieto ei ole haastattelijalle riittävää. Joskus haastateltava kertoo omat näkemyksensä mieluummin muiden näkemyksinä, ollessaan hieman epävarma. Lisäkysymyksillä on mahdollista kohdentaa kysymys suoraan oikeaan henkilöön. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 105-112)

Tutkimushaastatteluun liittyy tietenkin myös pulmia. Erilaisissa ja varsinkin vieraammissa sanoissa piilee tulkintaongelmien riski. Teemahaastattelun etuna on, että haastattelija voi aina tarkistaa, onko haastateltava ymmärtänyt kysymyksen. Kysymysten muotoilussa kannattaa ottaa huomioon, että niihin ei voida vastata vain kyllä tai ei, koska silloin ne vaativat edelleen lisäkysymyksiä. Sen sijaan kannattaa muotoilla kysymys alkamaan esimerkiksi kuvaile, selitä, kerro, jne. Kun haluaa laajemmin tietää haastateltavan näkemyksistä, kysymys kannattaa aloittaa mitä, miten, millainen tai miksi. Laadullisessa tutkimuksessa sisällöllinen laajuus on tärkeämpää kuin aineiston määrä kappaleina. Varsinaista teemahaastattelua ennen voi tehdä koehaastattelun, jossa nähdään kysymysten toimivuus. Se myös lisää haastattelijan varmuutta ja sitä kautta rentoutta. Haastattelijan rentous taas vaikuttaa haastateltavaan, koska tämäkin rentoutuu. Ennen haastattelua on hyvä antaa lyhyt tiivistelmä tutkimuksesta haastateltavalle, jotta tämä ymmärtää paremmin haastattelun tarkoituksen ja haastattelusta saadaan näin enemmän irti. Haastateltava motivoituu paremmin, kun haastattelulla on juoni. Haastateltavien valinnalla on oleellinen merkitys tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Haastateltavia valitessa oleellista on miettiä, mitä ollaan tutkimassa. Tutkittavaan asiaan liittyvä asiantuntemus ja omakohtainen kokemus haastateltavalla on avainasemassa. (Vilka 2015, 127-136)

4.3 Haastattelutilanne ja haastattelua ohjaavat säännöt

Haastattelijan on tärkeää saada tuntemaan haastateltavan olo varmaksi itsensä suhteen, sel-laiseksi, että hän kokee, että hänen asiansa oikeasti kiinnostavat haastattelijaa. Hänen ei tarvitse varsinaisesti aina tietää mitään, vaan tuntea itsensä ja osata rohkeasti kertoa omat kokemuksensa. Haastattelijalta voidaan osoittaa ammattimaista käyttäytymistä. Ammattimaisuuteen liittyy asialli-suus ja se, että haastattelijalla antaa vaikutelman, että hänen työnsä on hänen mielestään tärkeää. Haastattelijalla ei kuitenkaan voi ottaa auktoriteettiasemaa, koska haastattelun täytyy olla avointa ja vapautunutta. Ammattimaiselta haastattelijalta odotetaan vahvasti luottamuksellisuutta. Haastatte-lijalla on sekä tutkiva että osallistuva persoona ja haastattelijan tulee olla puolueeton ja pidättyväinen. Haastattelijan rooliin kuuluu informaation hankkiminen ja kommunikaation helpottaminen. Haastat-telijan ammattiroolin keskeisiä asioita ovat siis tehtäväkeskeinen toimiminen, luottamuksellisuuden osoittaminen, olla yhtä aikaa osallistuva ja tutkiva persoona ja pikemminkin diplomaatti kuin tek-nikko. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 89-105)

Haastattelijan tehtävä on helpottaa informaation kulkua ja jäsentää sitä, sekä motivoida haastatel-tavaa. Viime kädessä haastattelu on kysymysten esittämistä ja vastausten saamista. Teemoilla huolehditaan, että tarvittavat asiat tulee kysytyä, mutta toisaalta haastateltavalle täytyy osata jät-tää liikkumavaraa ja näin haastattelutilanne muistuttaa enemmänkin keskustelua. Aktiivinen kuun-telu on usein kysymysten esittämistä tärkeämpää. Hyvä haastattelijalla huomaa uudet mahdolliset suunnat, joita haastateltava antaa. Kysymykset ovat kuitenkin tärkeitä, sillä ne kuitenkin lopulta oh-jaavat haastattelua. Kysymysten järjestyksessäkin haastattelijalta vaaditaan joustavuutta, järjestys voi olla joskus järkevää muuttaa kesken haastattelun saadakseen keskustelun luontevaksi. Kysy-mysten laadinnassa kannattaa välttää epäselviä kysymyksiä tai kysymyksiä, jotka vaativat vastaa-jalta erityistietoja. Kysymyksiä ei kannata muotoilla kielteiseen sävyyn. Luotettavien vastausten saamiseksi kannattaa kysyä kysymyksiä, joista vastaajalla on oikeasti kokemusta. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 89-105)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Haastatteluaineiston analyysiin on monta tapaa ja tässä tutkimuksessa on käytetty perustason ta-paa, vastausten ryhmittelyä eli typologisoitua. Haastateltavina olivat neljä henkilöä, jotka ovat eri rooleilla ja panoksella mukana Viitasaaren yleispoliisiaseman toiminnassa. Haastateltavat esiinty-vät anonyymeina tässä tutkimuksessa ja heistä käytetään nimityksiä H1, H2, H3 ja H4.

5.1 Taustatiedot

Tämän teeman tarkoituksena oli selvittää haastateltavan taustatiedot. Taustatietona oleelliseksi katsottiin selvittää, mikä on haastateltavan asema Viitasaaren yleispoliisiasemalla, onko hän yleispoliisi vai esimies ja kuinka kauan hän on kyseisessä/kyseisissä viroissa työskennellyt ja kuinka kauan hän on työskennellyt ylipäänsä Viitasaaren poliisiasemalla tai Viitasaaren yleispoliisiasemalla.

Ensimmäisenä haastateltavana oli Keski-Suomen tutkintayksikön johtajana toimiva rikosylikomissario ja hänestä käytetään tutkimuksessa nimeä **H1**. Hän on Viitasaaren yleispoliisien esimies. H1 on toiminut neljäkymmentäkaksi (42) vuotta poliisina ja esimiehenä kaksikymmentäseitsemän (27) vuotta. Päällystötehtävissä H1 on työskennellyt yli kaksikymmentä (20) vuotta. H1 aloitti muun muassa yleispoliisiryhmien (Joutsa, Virrat, Viitasaari) esimiehenä vuonna 2015, jolloin hän siirtyi talousrikostutkinnan tutkinnanjohtajan tehtävistä siihen, eli nykyiseen virkaansa.

Toisena haastateltavana oli Viitasaaren yleispoliisiaseman ryhmänjohtaja ja esimies. Hänestä käytetään tutkimuksessa nimeä **H2**. H2 on ollut mukana Viitasaaren yleispoliisiaseman toiminnassa sen perustamisesta lähtien vuodesta 2015. Poliisina H2 on toiminut kolmekymmentäviisi ja puoli (35,5) vuotta, vuodesta 2006 alkaen esimiehenä ryhmänjohtajana kentällä ja yleispoliisissa. Viitasaaren asemalla H2 on työskennellyt koko sen olemassaolon ajan. Ennen Viitasaaren yleispoliisiaseman syntyä, eli ennen vuotta 2015, H2 on työskennellyt Viitasaaren poliisiasemalla valvonta- ja hälytystoimintasektorilla vanhempana konstaapelina ja ylikonstaapelina.

Kolmantena haastateltavana oli Viitasaaren yleispoliisiaseman tutkinnanjohtajana toimiva rikoskomissario, eli Viitasaaren yleispoliisien niin kutsuttu asiaesimies. Hänestä käytetään tutkimuksessa nimeä **H3**. Hän on fyysisesti Äänekosken poliisiasemalla ja työskentelee siellä tutkinnanjohtajana. Lisäksi H3 toimii Saarijärven yleispoliisiaseman tutkinnanjohtajana. Hän on työskennellyt yli neljäkymmentä (40) vuotta poliisina ja siitä tutkinnanjohtajana yli kaksikymmentä (20) vuotta. Viitasaaren yleispoliisissa H3 on toiminut tutkinnanjohtaja yleispoliisiaseman perustamisesta alkaen. H3 on toiminut pohjoisen alueen tutkinnanjohtajana 1.1.2009-1.1.2014, eli tutkijoiden esimiehenä. Silloin oli valvonta- ja hälytystoimintasektori sekä rikostorjuntasektori erikseen myös pohjoisen Keski-Suomen alueella.

Neljäntenä haastateltavana oli Viitasaaren yleispoliisiasemalla toimiva vanhempi rikoskonstaapeli. Hänestä käytetään tutkimuksessa nimeä **H4**. Hän on valmistunut poliisiksi vuonna 2006 marraskuussa, eli hän on työskennellyt poliisina viisitoista (15) vuotta. H4 on työskennellyt Viitasaaren poliisiasemalla vuodesta 2010 rikostutkijana rikostorjuntasektorilla ja yleispoliisin tultua vuodesta

2015 alkaen niin sanottuna yleispoliisina. Hän on aloittanut työskentelyn vuonna 1997 kihlakunta-uudistuksen aikoihin poliisihallinnossa tutkintasihteerinä.

5.2 Yleispoliisin toimintamalli

Tämän teeman ideana oli selvittää yleispoliisissa työskentelevän näkemys ja kokemus siitä, millainen on yleispoliisimalli ja mitä se pitää sisällään, koska teoretietoa tästä mallista ei julkisesti juuri saatavilla ole. Teeman avulla selvitettiin, miten yleispoliisin työt rytmittyvät ja millaista toiminta on verraten yleisempään toimintamalliin, jossa valvonta- ja hälytystoimintasektori ja rikostorjuntasektori on erillään.

H1 kertoi haastattelussaan päätehtävien jakautuvan puoliksi valvontaan sekä hälytystehtäviin ja puoliksi tutkintatehtäviin. Tutkintaa tehdään viikolla noin kello 8-17. Tutkittavana ovat alueen perusjutut ja välillä myös vaativia lapsirikosjuttuja ja esimerkiksi törkeitä pahoinpitelyjä. Kaikkia tutkittavia rikoksia ei siis siirretä automaattisesti keskitettyyn tutkintaan. Ennalta ehkäisevä toiminta kuuluu myös yleispoliisitoimintaan ja se liittyy niin kentän kuin tutkinnankin alueisiin. Siihen liittyy myös yhteistyö koulujen kunnan ja sosiaalitoimiston kanssa. Lisäksi on ankkuritoimintaa ja sovitteluun liittyvää yhteistyötä. Lupapalvelupiste on myös Viitasaarella eikä virallisesti kuulu yleispoliisin tehtäväkenttään. Lupapalvelut ovat yhtenä päivässä viikossa auki. Sen vuoksi paljon muuna aikana töissä olevat poliisimiehet joutuvat ottamaan vastaan löytötavaroita, tarkastamaan aseita, palauttamaan omaisuutta ja niin edelleen. Se kuuluu osaksi asiakaspalvelua. Viitasaarella on toisen auttamisen kulttuuri. Toimenkuvaan kuuluu virallisesti palvelupäivystys yhtenä päivänä viikossa, mutta puhelimeen vastataan ja ovikellon soittoon muulloinkin mahdollisuuksien mukaan. Maanantaina on aina palvelu saatavilla, mutta muina aikoina ei ole varmuutta palvelun saamisesta.

Viikonloppuisin ollaan A-valmiudessa, eli ajetaan kaikki keikat, myös kiireelliset keikat. Viikolla ollaan C-valmiudessa ja painopiste on tutkinnassa. Kuitenkin myös viikolla kiireelliselle keikalle lähdetään, jos suinkin päästään. Ääritapauksessa voidaan kuulustelukin keskeyttää tarpeen tullen. Uutena harvaan asutuille alueille on tullut harvapoliisitoiminta. Siinä ajetaan keikkoja yli rajojen ja keikan jälkeen jäädään tekemään valvontaa kyseiselle alueelle. Mukana Harva -projektissa ovat myös Pohjanmaan, Oulun ja Itäsuomen poliisilaitos. Projekti on lähtenyt hyvin käyntiin.

H2 mukaan yleispoliisin työ pitää sisällään kaiken mahdollisen mitä poliisiasemalle tulee. Työn rytmitys on muokkaantunut ajan myötä. Aamulla töihin tullessa ryhmänjohtaja, varajohtaja tai vuoron vanhin katsoo vuorokausiraportista, onko yöllä tullut juttuja ja onko sisällä olevia henkilöitä. Pokelta katsotaan, onko omalla alueella tai naapuripiirissä ollut hälytystehtäviä. Murtokeikat varsinkin koite-

taan hahmotella ja niin sanotusti esikäsittely alkaa jo siinä. H2 mukaan lupapalvelun henkilön ollessa pidempään poissa, aamun tehtäviin kuuluu myös lähtevän ja tulevan postin selvittely sekä muut lupapuolen käytännön juoksevat asiat. Yhdeksän aikaan pidetään pieni aamupalaveri, missä katsotaan mitä kenelläkin on ohjelmassa. Partiovuorossa olevat laittavat varusteet ja auton kuntoon. Arkena ollaan C-valmiudessa, mutta käytännössä ajetaan kaikki alueen keikat. Aamulla tapahtuu juttujen esikäsittely ja jaottelu. Jokainen hajautuu sitten omiin hommiin.

Henkilöstöhallinnollisesti ollaan tutkintasektorin alaisuudessa mutta toiminta kattaa myös valvontaja hälytystoimintasektorin rikostorjuntasektorin lisäksi. Lupahallinnon ja valvonnan toiminta nivoutuu hyvin paljon yhteen. Noudetaan ja vastaanotetaan aseita sekä tehdään satunnaisesti asetarkastuksia. Ajo-oikeuksia ja ajokorttien palauttamisia tehdään ja tulee lääkärintodistuksia ja niitä jaetaan eteenpäin. Kansalaisten asiat pitää vain jonkun hoitaa, mutta lupapuolen järjestelmiin ei päästä. Keuruulle suunnitellaan nyt yleispoliisimallia ja siellä tarkastellaan kaikkien yleispoliisiasemien toiminnat ja onko niissä kehittämistä. Sen pohjalta suunnitellaan Keuruun yleispoliisiasema.

Palvelupäivystys Viitasaarella on maanantaisin ja siellä pyritään luvattu aika olemaan läsnä. Jos ei voida olla paikalla, pidetään ainakin päivystyspuhelin mukana. Päivystyspuhelin pidetään päällä muutenkin muunakin aikana, eli vastataan aina kun ehditään ja ovikin avataan, jos ovikello soi, kun paikalla ollaan.

H4 mukaan yleispoliisissa yhdistyy rikostutkinta ja valvonta- ja hälytys -puoli. H4 mukaan Viitasaaren yleispoliisiasemalla tehdään enimmäkseen tutkintaa ja viikonloppuisin on valvonta- ja hälytys -vuorot. Arkena partiovuorossa ajetaan keikkaa ja tutkintapäivänä tutkitaan juttuja. Lisäksi yleispoliisitoimintaan kuuluu ennalta estävä toiminta. Kun ollaan partiovuorossa eikä keikkaa ole, tehdään tutkintaa. Lupapuolen henkilö on ollut pois ja niitäkin hommia on sen vuoksi osittain tehty. Toiminta on H4 mukaan aivan erilaista, kuin aikana, jolloin kenttä ja tutkinta olivat erillään. Silloin tehtiin siviilivaatteissa tutkintaa ja joskus käytiin keikoilla, minne voi siviilivaatteissa mennä. Tällaisia keikkoja olivat muun muassa vainajatehtävät, pienet kolarit tai esimerkiksi näpistystehtävät. Nykyinen malli on todella vaihteleva ja juttuja on vähemmän tutkittavana. Ennen oli tutkijoita 2-4 ja juttuja oli kymmeniä jokaisella. Nyt yleispoliiseja eli myös tutkijoita on enemmän ja juttuja ei ole niin paljon yhdellä. Tämä on mielekkäämpi vaihtoehto. Yövuoroja ei tarvinnut entisessä mallissa tehdä, kun tutkinnassa tehtiin töitä vain päiväaikaan, mutta ei niitä ole nykyisinkään kuin pari vuoroa yhdessä kolmen viikon työvuorolistassa.

5.2.1 Nimismiespiirin aikainen poliisitoiminta verrattuna yleispoliisitoimintaan

Tämä on yleispoliisimalli -teeman niin sanottu alateema, jolla pyrittiin selvittämään haastateltavan näkemys siitä, millainen on yleispoliisin toimintamalli verraten nimismiespiirin aikaiseen poliisitoimintaan.

H1 näkemyksen ja kokemuksen mukaan nimismiespiirien aikainen poliisitoiminta oli hyvin paljon samanlaista kuin yleispoliisitoiminta. Vuoden 1996 uudistus teki sen, että tuli erilliset sektorit, valvonta- ja hälytystoimintasektori, rikostorjuntasektori ja lupavalvontasektori. Silloin tuli hyvin voimakkaat rajapinnat eikä yhtään menty toisen tontille tekemään. Tämä johti kategoriseen ajatteluun. Yleispoliisimalli on murtamassa taas tätä, kaikki tekee kaikkea eikä ole tiukkaa raja-ajattelua. Nimismiespiirin aikaan toimittiin samalla tavalla. Kyllä kaupungeissakin rajat ovat vähän pehmentyneet.

H2 mukaan Viitasaaren nimismiespiiri ja Pihtiputaan nimismiespiiri muodostivat yhteistoiminta-alueen. Silloin oli niin, että kaikki teki kaikkea ja vaativampaan tutkintaan oli erikseen nimetyt henkilöt. Hoidettiin oman alueen jutut ja piste. Hälytystehtäviä hoidettiin tarvittaessa muillakin alueilla ja virka-apuna hoidettiin myös toisen piirin kuulusteluja. Vuoden 1996 jälkeen Kinnula kuului Saarijärven nimismiespiiriin. Molemmat hoitivat omat tehtävänsä, mutta kiireelliset keikat hoidettiin myös ristiin. H2 on työskennellyt poliisina jo nimismiespiirin aikaan. Yleispoliisiin siirryttiin 1.4.2015. Kun tutkittavia juttuja on vähän ja hälytystehtäviä on vähän sekä asutaan harvassa, yleispoliisimalli on erittäin toimiva malli. Yleispoliisimallin suunnitteluvaiheessa muutos kuitenkin koki isoakin vastustusta.

H3 mukaan nimismiespiirin aikaan nimismies oli poliisin syyttäjän ja ulosottolaitoksen esimies. Oma nimismies oli muun muassa Pihtiputaalla, Kivijärvellä, Karstulassa, Saarijärvellä, Äänekoskella ja Suolahdessa. Poliisi teki kaikkea lähimmän partion periaatteella silloinkin eli tehtäviä hoidettiin myös oman alueen rajojen yli.

PALUU VANHAAN VOI OLLA ASKEL PAREMPAAN

Lähettäjä Heikki Jämsén | syys 9, 2015 | Pääkirjoitus | 0 ● | ★★★★★

Pihtipudas menetti poliisinsa ajat sitten ja Viitasaarelle ennustettiin käyvän pian samoin.

Pelko ei toteutunut, ainakaan vielä. Kevättalvella kerrottiin, että Virroilla ja Viitasaarella otetaan käyttöön Joutsassa kokeiltu yleispoliisijärjestelmä. Viitasaarelle perustettiin kahdeksan monitoimipoliisin ryhmä, jonka toimialueena ovat Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula. Ryhmä alkaa olla yhtä lukuunottamatta koossa ja työ hakeutumassa uomiinsa.

Työntekijämäärää lisättiin ja poliisin työnkuvaa uudistettiin. Uudistaminen merkitsee sitä, että parinkymmenen vuoden suunnanetsinnän ja toimintojen eriyttämiskokeilujen jälkeen palataan vanhaan, kentällä ikävoityyn toimintatapaan. Siinä rikos- tai tapahtumapaikalle ensimmäisenä ehtinyt partio hoitaa tutkinnan alusta loppuun, jolloin kerätty tieto ei muutu matkan varrella. Arkisin yleispoliisin työ keskittyy tutkintaan, mutta viikonloppuisin ryhmä tuottaa toimialueelleen partion, joka lisää poliisin satunnaisesti käynnystä näkyvyyttä.

Yksi tapa varmistaa poliisipalvelujen säilyminen on tehdä poliisille ilmoitus rikoksista ja muista asioista, joiden voi olettaa kuuluvan poliisin hoidettavaksi. Uusi väline pienempien rikosten ilmoittamisessa on sähköinen ilmoitusjärjestelmä. Vain ilmoittamalla rikokset kirjautuvat poliisin rekistereihin ja niiden määrästä tulee oikeampi kuva.

Kuva 3. Kotiseudun sanomien lehtiartikkeli vuodelta 2015.

5.3 Toimintamallin toimivuus

Tässä teemassa haluttiin selvittää kuinka selkeä ja toimiva on yleispoliisin toimintamalli. Kuinka onnistuu hälytystehtävien ja tutkinnan yhdistäminen. Mitä haasteita ja hyötyjä mallissa on ja vähän sivuttiin myös palkkausasiaa. Selvitettiin lisäksi mitä kyseinen malli vaatii esimieheltä ja yleispoliisilta ja kuinka hyvin tieto kulkee miehistön ja päällystön välillä.

H1 mukaan yleispoliisissa pitää tietää paljon kaikesta kaikkea, mutta mihinkään ei erikoistuta kovin syvällisesti. Viitasaaren yleispoliisiasemalta löytyy kyllä voimankäytön kouluttaja, mutta muut erikoistehtävät eivät ole mahdollisia, koska työntekijöitä asemalla on vain kahdeksan (8) ja kahden henkilön täytyy vähintään olla samaan aikaan töissä, koska yksin ei periaatteessa ulos tehtäville saa lähteä. Tämä rajoittaa eri osa-alueille erikoistumista. Kuitenkin esimerkiksi lapsirikostutkinta jaetaan tietyille henkilöille, jotka niitä enemmän tekee, vaikkei varsinaisesti lapsirikostutkijoita olekaan. Toimenkuva kaikinensa on selkeä ja ryhmänä toimitaan selkeällä periaatteella. Joskus joudutaan miettimään, siirretäänkö juttu Jyväskylään talousrikostutkintaan tai keskitettyyn tutkintaan. Jos osaamista ei ole, niin silloin siirretään. Kenttäjohtajallekin pelisäännöt ovat selkeät ja tämä ymmärtää, jos kuulustelu on arkena kesken. Paljon tässä mallissa työskentelevillä on oma-aloitteisuutta hälytystehtävien hoitoon, eli jos ehditään, niin otetaan keikkoja oma-aloitteisesti vastaan, siitäkin huolimatta, että C-valmiudessa ollaan. Luottamus on syntynyt, eikä kyseenalaisteta, jos toinen sanoo, että ei voi lähteä koska on tutkinta kesken.

H1 mukaan Viitasaarella tehdään kentällä paljon suppeita kuulusteluja sen ollessa mahdollista, koska juttu jää kuitenkin itselle tutkittavaksi. Yhden kosketuksen periaate ja lähimmän partion periaate korostuu, jutut tehdään loppuun asti.

H1 kommentoi yleispoliisimallin hyödyistä ja haasteista seuraavaa. Ennen kuin poliisiaseman verkostoa vähennettiin, muun muassa Pihtiputaalla, Karstulassa ja Kivijärvellä oli omat asemat. Viitasaari jäi muutoksen myötä ainoaksi asemaksi Pihtipudas-Viitasaari-Kinnula alueelle ja resurssit eivät riittäneet siihen, että olisi erikseen tutkintasektori ja valvonta- ja hälytyssektori. Sen vuoksi päädyttiin lopulta yleispoliisimalliin. Joutsassa oli tämän kaltainen toimintamalli käytössä jo aiemmin ja se toimi hyvin. Se on historiallisesti Keski-Suomen malli tälle yleispoliisitoiminnalle. Työvuorot, malli ja perusrakenne tulevat Joutsan toimintamallista ja sitä mallia on sitten muokattu asemakohteisesti.

Palkkauksesta H1 kommentoi, että viimeisimmän palkkauudistuksen tullessa, yleispoliisin palkka saatiin 04.04 vaatavuustasolle, koska yleispoliisissa täytyy hallita tutkinnan ja kentän tehtävät. Viitasaarella on mahdollista saada myös 8-sarjan palkkaa. Yleispoliisissa lähtökohtana on nelossarjan palkka, mutta sitä sitten katsotaan toimenkuvan mukaan.

H1 mukaan yleispoliisimallissa ei voi ajatella, kenelle mikäkin juttu kuuluu. Kun juttu tulee, sinä hoitdat sen etkä siirrä välttämättä kenellekään. Oma-aloitteisuutta vaatii valvontapuolella vapaasti ohjautuva työaika niin viikonloppuisin kuin arkenakin. Viikonloppuisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä ja arkena suoritetaan valvontaa koulujen läheisyydessä. Osa päivästä arkisin suoritetaan tutkintaa.

H1 mukaan tieto kulkee hyvin miehistön ja päällystön kesken. H1 esimiehenä tietää työntekijöiden odotukset ja toiveet. Yleispoliisi on tutkinnan eli H1 alaisuudessa, mutta H1 oli sitä mieltä, että kentän puolelta saisi tulla enemmän palautetta. H1 toivoi selkeämpiä odotuksia ja tavoitteita, miten pitäisi kentän puolta Viitasaarellakin hoitaa, koska H1 ei pysty ottamaan kantaa kentän puolen tavoitteisiin ollessaan tutkintasektorin esimiehenä. H1 kuitenkin lisäsi, että tavoitteet tulevat hyvin pitkälti Sisä-Suomen tai valtakunnan yhteisistä teemaviikoista ja sen mukaan Viitasaarellakin toimitaan, mutta enemmän kaipaisivat ohjeita omalta kenttäjohtajalta kentän asioissa.

H2 mukaan Viitasaaren yleispoliisissa saa tehdä kaikkea ja toisaalta joutuu tekemään kaikkea. Yksin ei tarvitse tehdä, vaan yhdessä tehdään. Tutkittavat jutut ovat yhteisiä juttuja, joista yksi on kuitenkin aina päävastuussa. Ryhmänjohtaja, vararyhmänjohtaja tai vuoron vanhin tekee esikäsittelyä. Siinä ollaan vähän harmaalla alueella silloin, jos ryhmänjohtajataso on pois, eikä aina tiedetä mitä pitää tehdä. Tämä vaatii välillä muistuttelua. Kokeneemmat tutkijat kyllä osaavat tehdä nämä

aamun tsekkaukset. Pelissäännöt elävät ja muokkautuvat koko ajan. Joustavuus yleispoliisissa korostuu ja se, että ihmisten rahoilla ihmisten asioita hoidetaan. Yhden kosketuksen periaate toteutuu hyvin ja se toimii.

H2 mukaan kenttä ja tutkinta yhdistyy siten, että viikolla ollaan C-valmiudessa. Kertoo toimivuudesta se, että yhtään läsnä tehtyä kuulustelua ei ole H2 koskaan keskeyttänyt hälytystehtävän takia. Jos tulee keikka ja kuultava on vasta tulossa, voidaan soittaa ja siirtää kuulustelua. Näin toimitaan, jos kyseessä A-luokan hälytystehtävä. Kuulustelusta pitäisi tehdä oma tehtävä, jotta pokelta nähdään kuulustelun olevan käynnissä. ”Luppoaikaa” ei jää, koska silloin kun ei ole keikkoja, tehdään tutkintaa. Kentällä hälytystehtävällä jutun tutkiminen aloitetaan jo siinä paikan päällä mahdollisuuksien mukaan.

Työvuorot ovat olleet pääsääntöisesti yhdeksän (9) tunnin vuoroja virka aikaan. Viikonloppuisin tehdään kymmenen (10) tunnin vuoroja. Sunnuntaina työvuoro on kahdeksan (8) tuntia. Loma-ajan ulkopuolella ei ole kuin neljästä kuuteen (4-6) henkilöä virka aikaan töissä, koska osa tulee iltavuoroon. Perjantaina tehdään pääsääntöisesti A-valmiudessa viidestä kolmeen (17-03) ja lauantaina kuudesta kolmeen (18-03). Lauantaina päivällä ei ole ketään Viitasaarella paikalla. Sunnuntaina ollaan C-valmiudessa pääsääntöisesti kahdesta kymmeneen (14-22). Viikonlopun vuorot aloitetaan alkuillasta, jotta toiminta olisi ennalta estävää. Jos hälytystehtäviä on kolmen aikaan, työvuoro jatkuu tarvittaessa viiteen (5) tai pidempäänkin. Arkena tehdään siis enemmän tutkintaa ja kenttä paikkaa Äänekoskelta tarvittaessa. Viikonloppuisin pääpaino on valvonta- ja hälytystehtävissä. Jos on etukäteen joku viikonloppu -tapahtuma tiedossa, vuorot suunnitellaan valmiiksi pidemmälle aamuun.

H2 mukaan yleispoliisimallistakin löytyy niin hyötyjä kuin haasteitakin. Hyötynä on todella suuri joustavuus yksilöiden toiminnassa ja ryhmän toiminnassa. Henkilökohtaiset tarpeet voidaan ottaa huomioon esimerkiksi työvuorosuunnittelussa. Ryhmänjohtajan luvalla voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia vahvistettuunkin listaan, pääasia, että aina on kaksi paikalla samaan aikaan. Talo on määritellyt mitä asioita pitää tehdä ja sen raamin sisällä 96 prosenttisesti voidaan päättää, miten ne tehdään.

Hyötynä voidaan nähdä myös H2 esille tuoma ristiin oppiminen, mitä on tapahtunut, koska osa työntekijöistä tuli kentältä ja osa tutkinnasta. Alussa joutui työvuorosuunnittelussa huomioimaan, että partioon laittoi toiseksi sellaisen, jolla oli kenttäkokemusta. Jotta oppii uutta, pitää mennä oman mukavuusalueen ulkopuolelle ja esimies siinä sitten tukee. Yleispoliisimallin työ on vastuullista, ollaan paljon itsestään, eikä ole tukipartiota. Tukipartio kyllä aina lähtee kovemmalle keikalle oma-aloitteisesti tukemaan kauempaa, jos pääsee. Vaikka ollaan C-valmiudessa, hätäkeskus ja

kenttäjohtaja on jo oppineet hyvin, että oman alueen keikat pyritään ajamaan ja yleensä ajetaan-kin. Jos tulee esimerkiksi lapsi kuultavaksi, siinä ei saa olla mitään häiriötä, eikä virveäkään kuunnella silloin. Tällaisissa tapauksissa ilmoitetaan kenttäjohtajalle, että ei olla tavoitettavissa ja kenttäjohtaja huolehtii, jos yleispoliisin partiota kutsutaan. Loppupeleissä tärkein työkalu on aina puhe-
lin.

H2 mukaan palkkaus suhteessa työn vaativuuteen on hirtänyt Viitasaaren yleispoliisissa. Viitasaaren yleispoliisi on rikostorjuntasektorin alaisuudessa, eli tutkinta olisi periaatteessa päätehtävä, mutta talo on määritelty, että yleispoliisin työt ovat enemmän 04-sarjan, eli valvonta- ja hälytyssektorin tehtäviä. Nyt palkkaa on kuitenkin nostettu 04.04 tasolle. Tämä on lisännyt työssä viihtyvyyttä.

H3 kertoi vastustaneensa alkuun yleispoliisimallia. Hän oli kokenut, että toimintamalli ei ollut riittävän selkeä, kun toimitaan kentän ja tutkinnan alaisuudessa käytännössä. Ammattitaito oli myös mietityttänyt, kun oli tutkijoita ja kenttämiehiä sekaisin. Nämä ihmiset olivat kuitenkin motivoituneita ja tapahtui toisilta oppimista, mikä osoittautui äärimmäisen hyväksi. Rekrytoinnissa osattiin valita hyvät ryhmänjohtajat. H3 oli joutunut myös itse laittamaan enemmän panosta Viitasaaren yleispoliisiasemalle, koska mukana toiminnassa oli kokeneita kenttämiehiä, joilla ei ollut tutkinnasta ihan viime käden tietoa. Lisäksi H3 oli ollut huolissaan siitä, että miten tutkijat pärjäävät kentällä sellaisella alueella, missä tukipartio on kaukana. Näistä seikoista johtuen H3 oli vastustanut yleispoliisimalliin siirtymistä. Loppujen lopuksi H3 oli saanut kuitenkin huomata, että hänen pelkonsa oli osoittautunut vääräksi ja nykyään päinvastoin H3 liputtaa voimakkaasti yleispoliisitoiminnan puolesta.

H3 kertoi tehtävien yhdistämisestä, että tutkintaprosessihan alkaa hyvin aikaisin, viimeistään siinä, kun partio tulee paikalle ja suorittaa tutkimukset ja tekee havainnot, kirjaa ilmoituksen ja hoitaa kuulustelut. Siinä ei ole tiedonkulussa kynnyksiä ja tämä parantaa ja nopeuttaa prosessia. Tulokset ovat olleet Viitasaaren yleispoliisissa loistavia, tutkinta-ajat ovat olleet lyhyitä ja selvitysprosentit ovat hyvät. Oppimisen kautta Viitasaarella tehdään samaa perustutkintaa, jota Äänekoskella tehdään, eli pystytään hoitamaan juttu kuin juttu.

H3 mukaan haasteena toiminnassa on se, että yleispoliisiasema ei ole itsenäinen asema, vaan se on kiinteä osa Sisä-Suomen poliisilaitosta. On huomioitava, että toiminta nivoutuu kentän ja tutkinnan toimintaan ja yhteistoiminta täytyy toimia esimerkiksi Äänekosken poliisiaseman kanssa. Yleispoliisi ei ole viikonloppuisin päivävuorossa vaan suorittavat yöllä valvontaa ja hälytystehtäviä. Kuulustelut täytyy kuitenkin kiinniotettujen osalta hoitaa ja ne jäävät siten Äänekosken tutkintasektorin hoidettavaksi. Putkatilat ovat Äänekoskella ja sinne viedään Pihtiputaalta asti tarvittaessa. Haasteena on myös se, että VHS toivoo Viitasaaren partion hoitavan hälytystehtävät alueellaan, mutta tutkintaa tekevillä Viitasaaren yleispoliiseilla täytyisi myös oma lukujärjestys säilyä.

H3 mukaan työntekijän on oltava valmis ottamaan erilaisia haasteita vastaan ja päivittäin oppimaan uutta ja olemaan mukavuusalueen ulkopuolella. Viitasaarella saa läpileikkauksen suomalaisesta poliisitoiminnasta ja osaa varmasti kaikista jotain, vaikkei mistään osa-alueesta olekaan varsinaista huippuosaamista. Tutkinnanjohtajan osalta toimenkuva on täsmentynyt nyt vaativampaan tutkintaan ja toisaalta ryhmänjohtajan tukemiseen ja neuvonpitoon, nyt kun Viitasaaren ja Saarijärven yleispoliisin ryhmänjohtajilla on rajoitetut tutkinnanjohtajan oikeudet. Tutkinnanjohtajana työtaakka on hänen mukaansa sen myötä helpottanut. Kun yleispoliisiasema perustetaan, alkuvaiheessa täytyy olla aikaa enemmän uusille tutkijoille. Lopputulemana noin vuoden yleispoliisissa työskentelyn jälkeen on hyvä taso mistä vaan kehittyy koko ajan. H3 kertoi olevansa erittäin tyytyväinen yleispoliisijärjestelmään.

H3 mukaan tieto kulkee niin hyvin, kun voi kulkea tilanteessa, missä toimipisteet ovat eri paikoissa. Tutkinnanjohtajana H3 pyrkii käymään Viitasaarella kerran viikossa ja muuten tieto kulkee puhelimitse ja sähköisiä järjestelmiä käyttäen. Hänellä on löydyttävä aikaa jokaisen työntekijän kyselyihin vastaamiseen. Hän kertoi antavansa palautetta kaikesta ja myös hyvistä suorituksista. Hyvät suhteet täytyy olla, että uskalletaan nostaa kissa pöydälle, eikä jännitteitä saa olla. H3 mielestä se toimii hyvin.

H4 kertoi haastattelussaan yleispoliisin toimintamallin olevan nykyään selkeä. Alkuun oli ollut todella sekavaa, kun oli tullut erilaisia suunnitelmia ja malleja ja yleispoliisimalli haki muotoaan. Kukaan ei oikein tiennyt H4 mukaan, mitä pitää tehdä. Alkuun oli ollut suunnitelmana, että yleispoliisissa tutkitaan vain selkeät jutut. Kuitenkin käytännössä yleispoliisissa tutkitaan pääsääntöisesti kaikki jutut. Jotkut törkeät lapsirikokset ja henkirikokset menevät Jyväskylään tutkittavaksi niihin erikoistuneisiin ryhmiin.

H4 kertoman mukaan tehtävien yhdistäminen toimii hyvin. Joskus tulee keikka kesken tutkintatehtävän. Työn vaihtelevuus ja juttumäärän pienentyminen ovat olleet parhaat asiat muutoksen myötä. Jutut tulivat aiemminkin tutkituksi, mutta nykyisin ei ole niistä enää stressiä.

H4 mielestä työn vaativuus ja palkkaus eivät ole oikeassa suhteessa. H4 on Viitasaaren poliisiaseman päävastuututkija lapsirikosjutuissa ja sen vuoksi hänen mukaansa hänelle kuuluisi palkkaluokka 8.05. Sitä ei kuitenkaan myönnetä, koska katsotaan, että hänen tekemänsä työ ei täytyy kyseisen palkkaluokan edellytyksiä. Yleispoliisissa täytyy tietää jokaisesta asiasta vähän, eli on niin sanotusti pieniä lisätehtäviä kaikki. Palkkausjärjestelmä pitäisi päivittää yleispoliisimalli huomiovaksi.

Yleispoliisimalli vaatii H4 mukaan työntekijältä ja esimieheltä suurta joustavuutta ja perehtymistä ja oppimista kaikkiin töihin. Täytyy olla tietyn tyyppinen, että on valmis kaikkeen. Kentän puolelta neuvon saaminen on lähinnä etäyhteyden varassa, koska Viitasaaren asemalla on pääosin tutkinnan osaajia. Jyväskylän lapsirikostutkinnasta saa apua lapsirikosjuttuihin liittyen. Työ on itseohjautuvaa. Tutkinnanjohtaja käy noin kerran viikossa. Viitasaarella ollaan niin sanotusti oma onnen nojassa ja kukaan ei katso selän takana mitä teet vai teetkö ollenkaan.

Tiedonkulkuun liittyen H4 mainitsi, että yleispoliisissa palvellaan niin sanotusti kahta herraa. Tutkinnassa ollaan tutkinnanjohtajan linjausten varassa ja kentällä taas ollaan kenttäjohtajan käskyn alla. Joskus voi olla, että kentältä on vaatimuksia samaan aikaan kun tutkinnan puolelta ja siinä ollaan kahden tulen välissä, että mitä tehdään. Tämä näkyy tiedonkulun suhteen siinä, että tutkinta ja kenttä ei keskenään synkronoidu tuolla ulkopuolella, että olisivat tietoisia yleispoliisien tehtävistä kokonaisuudessaan. Yleispoliisissa ollaan puoliksi VH- ja puoliksi RT-sektorilla. Esimerkiksi kaikki VHS puolen sähköpostit eivät tavoita yleispoliiseja. Käskynjako on aamuisin kello 7.00 ja iltaisin kello 19.00, mutta yleispoliisissa ei olla arkena niinä aikoina paikalla ja viikonloppuisin ollaan monesti jo keikalla siihen aikaan, kun työt aloitetaan jo viiden kuuden aikaan (17.00-18.00).

5.4 Työhyvinvointi

Tämän teeman tarkoituksena oli kartoittaa, kuinka haastateltavat jaksavat työssään ja kuinka heidän jaksamistaan tuetaan. Teemassa nostettiin esille myös työpaikan yhteishenki ja muun muassa se, kuinka tietoinen esimies on alaiensa työoloista. Lisäksi käytiin läpi työyhteisön keskinäisiä luottamussuhteita ja vuorovaikutuksen toimivuutta. Teemassa käsiteltiin vielä työhyvinvointiin vaikuttavaa palautteen saamista ja antamista sekä sitä, onko työssä mahdollisuutta itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan.

H1 mukaan työhyvinvointia tuetaan erilaisilla virkistyspäivillä, palaveripäivillä ja ryhmäpäivillä sekä parin tunnin infotapahtumilla. Vaikka kokoontumiset olisivat lyhyitäkin, H1 mukaan ei ole pelkkä esimiesten tehtävä viedä porukkaa, vaan kaikkien täytyy osallistua siihen, jotta työhyvinvointi pysyy. Tämä oma-aloitteisuus pitää liittyä jokaiseen päivään ja taukoon. Se on jatkuva sisäänrakennettu prosessi. Toki näillä työhyvinvointipäivillä erityisesti kartoitetaan mahdollisia kehittymiskohteita.

H1 kertoi saavansa palautteita ja soittoja ja sähköposteja eri asioista. Yhteydenottoja tulee kuukausittain, kun joku asia ei ole mennyt hyvin ja sitten mietitään, olisiko asialle jotakin tehtävissä. Joskus joku asia koskee vain yhtä henkilöä. Kaikki pitää ajatella yksilöllisesti ja joskus tehdään jonkun kohdalla työhyvinvoinnin kannalta yksilöllisiä ratkaisuja. Se pitää kaikkien hyväksyä ja lopulta se on

koko työyhteisön etu. Kaikkien täytyy joustaa puolin ja toisin. Palautetta tulee erityisesti H1 tekemistä päätöksistä, kuten nimityksistä. Yleispoliisissa nimityksiä kuitenkin on vähemmän. Palkkauksista tulee myös palautetta, koska ne ovat herkkiä asioita. H1 kokee voivansa ajatella itsenäisesti. Hänen oma esimiehensä on fyysisesti Tampereella ja tämän vahva viesti on, että H1 saa ohjata Viitasaaren yleispoliisia itsenäisesti. Viitasaaren yleispoliisin työntekijöillä on myös hyvin itsenäinen rooli, koska he itse tietävät parhaiten mitä tekevät.

H2 mielestä yleispoliisimallin paras asia on työhyvinvointi. Ryhmänjohtajana/esimiehenä/rajoitetuilla oikeuksilla tutkinnanjohtajana monipuolinen työnkuva lisää H2:n hyvinvointia. Yleispoliisissa ei uraudu ja uuvu yhteen työnkuvaan. Huonolla kelillä voi olla sisällä ja hyvällä kelillä lähteä pihalle, kunhan tekee hommia niin kuin talo on määritellyt. Yleispoliisin henkilöstö on kertonut jaksavansa hyvin. Tutkinnan ryhmänjohtajapäivillä yleispoliisiasemien ryhmänjohtajat olivat ainoat, jotka toivat positiivista palautetta porukan jaksamisesta. H2 itse esimiehenä tukee hyvinvointia työvuorosunnittelulla, jakamalla jutut tasan ja osaamisen perusteella sekä ottamalla huomioon jokaisen toiveet ja tarpeet. Hän kertoi joustavansa ja myös työntekijät joustavat.

H2 mukaan ylempää tuetaan. Jos yleispoliisissa esimerkiksi työhyvinvointipäivä, niin muut tukevat töiden suhteen. Yhteishenki on hyvä ja pystytään avoimesti keskustelemaan asioista, kuten keikoista ym. Esimies on hyvin perillä työpaikan olosuhteista. Juttujen läpivirtausaika ja selvitysprosentit puhuvat myös tämän puolesta. Ryhmänjohtajatasolla ja partiotasolla keskustellaan asioista. Kaikki ovat tyytyväisiä, että Viitasaarella ollaan ylipäänsä paikalla. Esimies tekee kaikkea muutaakin, eikä ole vain niin sanotusti esimiehen roolissa. Esimies hoitaa pääosin esikäsittelyn. Luottamus alaisiin on hyvä ja avoin.

H2 on omaan esimieheensä Jyväskylään pääosin puhelimitse yhteydessä tarpeen vaatiessa. Hän pystyy puhumaan itsekin asioista esimiehellensä luontevasti ja lisäksi hänen esimiehensä luottaa häneen ja antaa vastuuta ja vapautta paljon. Erikseen on tutkinnanjohtajana toimiva rikoskomisario, joka käy noin kerran viikossa päivän Viitasaarella ja hänen kanssaan enemmän kommunikoidaan tutkinnan asioiden tiimoilta. Tutkinnanjohtaja on aina antanut hyvin palautetta ja sen pohjalta H2 pystyykin nykyään paremmin toimimaan rajoitetuin tutkinnanjohtajan oikeuksin. Kentän puolelta luottamus on niin sanotusti sanomatonta. Jos keikka menee niin sanotusti ryteikköön, se keskustellaan ja jos vaativampi keikka, niin kenttäjohtaja ilmoittaa H2:lle, että kerää porukka ja ottakaa se aika mitä tarvitsette. Jos tutkinnanjohtajaa ei ole saatavilla, niin Virroilta tutkinnanjohtaja paikkaa.

H2 kokee saavansa palautetta riittävästi työntekijöiltä. Hän keskustelee heidän kanssaan paljon ja tarpeen mukaan yhdessä muokkaavat asioita. Hän myös kertoi kyselevänsä, miten työntekijöillä menee. H2 kertoi aistivansa, jos jollakin on jotakin mielen päälle ja siten osaa ottaa keskusteluun.

H2 kertoi saavansa paljon päätäntävaltaa. Viitasaarelle muualta tulleet ovat tuoneet hyviä käytäntöjä ja niitä hyödynnetään.

H3 oli tutkinnanjohtajan tehtävissään kiireinen haastattelupäivänä ja hänen kanssaan ei käyty läpi ihan jokaista osiota. Tämä teema oli yksi, mikä jätettiin haastattelusta kokonaan pois.

H4 kertoi jaksavansa työssään hyvin. Hän kertoi kuitenkin kaipaavansa työnohjausta. Jollakin koonpanolla ovat kertomansa mukaan toivoneet pohjoiselle alueelle yhteistä työnohjausta Saarijärven ja Äänekosken kanssa niin, että sitä olisi säännöllisesti. Se tukisi työssäjaksamista. Yhteishenki Viitasaarella on H4 mukaan erittäin hyvä eikä siitä ole mitään valittamista. Viitasaarella on pieni porukka ja porukkaan täytyy sopeutua. Siellä on kiva olla töissä. Vuosittain on take -keskustelut esimiehen kanssa ja muutenkin päivittäin puhutaan asioista. H4 koki kaukaisena ottaa yhteyttä Jyväskylään esimieheensä, enemmänkin lähiesimiehen kautta viestit kulkevat sinne. H4 koki saavansa palautetta ja etenkin positiivista palautetta. Enemmänkin hän kaipaisi varsinkin rakentavaa palautetta.

5.5 Kansalaisten kokemukset

Tämä teema käsitteli sitä, miten kansalaiset suhtautuvat yleispoliisiin. Ovatko kansalaiset olleet tyytyväisiä toimintamallin muutokseen ja ovatko he antaneet millaista palautetta niin päällystölle välikäsiensä kautta, kuin miehistöllekin ihan siinä työn lomassa.

H1 kertoi haastattelussaan kansalaisten olevan tyytyväisiä yleispoliisista. Palaveria pidetään kahden vuoden välein, jossa mukana kunnanjohtajat ja kaupunginjohtajat sekä koulutoimen johtajia. Viitasaarella oli juuri ollut palaveri ja siellä oli ollut mukana Pihtipudas ja Kinnula. He pitävät Viitasaaren yleispoliisia tärkeänä. He kuulemma toivovat, että yleispoliisi pysyy ja he pitävät hyvänä sitä, että poliisi näkyy torilla ja koulujen läheisyydessä Kinnulassa, Viitasaarella ja Pihtiputaalla. Enemmän kansalaiset vielä toivovat näkyvyyttä sivukylille, joita on paljon. Kaikkinensa kansalaiset ovat siis H1 mukaan tyytyväisiä. He tuntevat poliisit ihan nimeltä ja siksi poliisia on helppo lähestyä. Saatetaan juoda kuppi kahvia tai syödä kesällä jäätelö. Sosiaaliset taidot pitää poliisilla olla hyvät. Pitää pysäköidä auto ja mennä ukoille jutustelemaan ihan niitä näitä. Se on sitä aktiivisuutta ja siihen tarvitsee löytyä motivaatio. Vuorovaikutus kantaa pitkässä juoksussa.

H2 kertoi haastattelussaan kansalaisten olevan lähellä ja päinvastoin. Viitasaarelaiset pitävät siitä, että on oma poliisi. Pihtiputaalla puhuvat olevan hyvä asia, että edes Viitasaarella on poliisi. Kinnulasta tulee palautetta, että hyvä kun poliisi on lähellä. Siellä ovat tyytyväisiä, että ei tarvitse Jyväskylään lähteä. Tutulle poliisille on helpompi jutella ja kansalaiset kertovat helpommin asioita. Joku

on H2 mukaan joskus sanonut, että Viitasaaren poliisiasema on yhtä kuin Tikanojan kasvot (Tikanoja on Viitasaaren poliisiaseman ryhmänjohtaja). Viitasaaren poliisi henkilöityy hyvin, kun työntekijät ottavat paljon kontaktia ihmisiin. Uuden poliisin aloittaessa Viitasaarella, on tehty lehteen juttu ja näin poliisi on tullut heti tutuksi paikkakuntalaisille.

H3 kertoi olevansa kunnan päättäjien kanssa tekemissä alueensa kymmenen (10) kunnan kohdalla. Palaveria pidetään vuosittain ja kaupunginjohtajat ottavat itse yhteyttä. Positiivista palautetta on tullut. Koetaan itseisarvona, kun on oma poliisiasema. Yleispoliisi, joka liikkuu ja jolla on kasvot, on lisännyt turvallisuuden tunnetta. Koetaan että poliisi on enemmän läsnä kuin aikaisemmin. Lähellä olevaa niin sanottua omaa poliisia pidetään parempana. Keikalle mennään ja siitä tulee kokonaisvastuu ja käsittää myös ennalta estävän toiminnan. Lisäksi on satsattu ankkuritoimintaan. Poliisilla on syvempi ote ja H3 näkee fiksuna vetona sen, että sama poliisi valvoo ja tutkii ja keskustelee nuorten kanssa.

H4 kertoi ihmisten syrjäkyliä myöden tulevan kertomaan olevansa tyytyväisiä, että poliisia näkyy. H4 mukaan yleispoliisimallin myötä on enemmän näkyvyyttä.

5.6 Yleispoliisimallin tulevaisuus

Teemassa pohdittiin haastattelujen kautta miltä näyttää yleispoliisimallin tulevaisuus ja millaisia kehitysehdotuksia haastateltavilla mahdollisesti oli antaa.

H1 mielestä yleispoliisin tulevaisuus näyttää hyvältä ja hän uskoo, että eteenpäin mennään. Keuruulle on tulossa Sisä-Suomeen viides yleispoliisiryhmä. Toimintamallit sopivat erittäin hyvin pieniin kaupunkeihin. Tehtävät ovat monipuolisia, mutta niitä ei ole niin paljon. Kaikkeen saa palvelun. Poliisit arvostavat itse tätä toimenkuvan monipuolisuutta, kun ei tarvitse puurtaa esimerkiksi pelkkää tutkintaa. Kun aamulla on kuulustellut jo riittävästi, voi lähteä pihalle tekemään näkyvää valvontaa.

Harva -projektissa suoritetaan valvontaa ja hälytystehtäviä muidenkin kuntien alueilla. Projekti on tällä hetkellä kokeilussa ja H1 uskoo, että se jää pysyväksi. Rajat eivät saisi H1 mukaan olla veitsellä leikattuja ja ne pitäisi olla joustavat. Palvelut rajapinnoille täytyy olla saatavilla ihmisille. Ne kunnat, joissa toiminta-aika oli yli 40 minuuttia A-luokan hälytystehtäville, valittiin Harva -projektiin. Tämä on tuorein muutos ja tämä alkoi 1.6.2021. Tilastot Harva -projektin tuloksista näyttävät hyviltä ja vaikuttaa siltä, että se toimii.

H2 mukaan talon johto haluaa kehittää ja laajentaa yleispoliisitoimintaa. Työnimellä Nyrkki on pienryhmä isomman laitoksen sisällä, joka toimii kuten yleispoliisi. Palkkausjärjestelmää pitäisi H2 mielestä päivittää niin, että se huomioisi myös yleispoliisimallin.

H3 oli haastattelussaan sitä mieltä, että poliisia pyydetään aina lisää. Hän ei usko, että lisää poliiseja tulee ja sen vuoksi hän arvioi, että yleispoliisi on vastaus siihen, kuinka saadaan pienimmätkin kunnat poliisipalvelujen piiriin. Hän oli sitä mieltä, että yleispoliisimalli saattaa levitä vielä muidenkin poliisilaitosten alueelle. Viitasaari on hänen mukaansa ollut hieno menestys ja nyt Saarijärvellä on myös ilmassa samat onnistumisen merkit. Pitkään poliisina olleille toimintamalli on H3 mukaan tuttua noin 40 vuoden takaa ja paljon on kuulemma pohdittu, oliko Pora -uudistuksen myötä tehdyt liikkeet hyviä. Se, että sitä pohditaan päättäjien taholla, osoittaa rohkeutta. On tervettä huomata, että aina ei olla oikeassa.

H3 mielestä kehitysideat liittyvät lähinnä resursseihin. Hänen mielestään voisi ajatella, että lupapalvelua voitaisiin ottaa mukaan tietyllä lisäsatsauksella ja kenties yhteispartiointia lupapalvelun kanssa. Ihmiset saisivat heille tärkeät lupa-asiat hoidettua. Siinä tuettaisi myös yksinäistä lupapuolen virkailijaa, joka on töissä Viitasaarella. Näin saataisiin palvelukirjo laajemmaksi.

H4 oli haastattelussaan sitä mieltä, että yleispoliisimalli todennäköisesti yleistyy. Hänen mukaansa pienillä paikkakunnilla toiminta on paljon sujuvampaa ja laadukkaampaa tällaisenaan, että ei ole kenttää ja tutkintaa eriytetty ja hoidetaan omat jutut.

5.7 Avoin teema

Lopussa oli vielä avoin teema, jossa haastateltavat saivat antaa vinkkejä tutkimukseen tai nostaa jonkun aiheeseen liittyvän asian esille.

H1 halusi kiteyttää lopuksi, että palaute on erinomaista ja työntekijät viihtyvät monipuolisesta toimenkuvasta ja kohtuupalkasta, he saavat olla luonnon lähellä ja työyhteisö on pieni, missä he viihtyvät.

H2 halusi lisätä loppuun sen, että perustamisvaiheessa on tärkeää saada monipuolista osaamista, liittyen aseisiin, metsästykseseen, kenttätöimintaan, lapsiin ja sitä kautta tapahtuu ristiin kouluttaminen. Lisäksi hän vielä halusi toistaa, että homma toimii ja tulokset puhuvat sen puolesta, että porukka viihtyy. H2 on jo suunnitteluvaiheessa liputtanut yleispoliisimallin puolesta. Hänen mukaansa tarvitaan sitoutuvat työntekijät.

H2 kertoi vielä, että vuonna 1996 Joutsa ei eriytynyt, he olivat VHS:n alla, mutta tekivät myös tutkintaa. Muualla siirryttiin Keski-Suomen poliisilaitokseen. Viitasaarella siitä oltiin H2 mukaan silloin hieman katkeriakin.

Viitasaaren tutkintavastuualue on Pihtipudas, Kinnula ja Viitasaari. Keikkaa ajetaan rajojenkin yli kuten esimerkiksi Vesannolle. Harvaturva -projektissa Viitasaaren vastuualueeseen kuuluvat Pihtipudas, Keitele ja Vesanto. Sillä alueella Harva -projektia toteuttaa Sisä-Suomen, Itä-Suomen ja Oulun poliisilaitokset. Kinnula ja Lestijärvi kuuluvat taas Oulun, Sisä-Suomen ja Pohjanmaan poliisilaitoksen alueeseen Harva -projektissa.

5.8 Tilastotietoa

Lähes jokainen haastateltava nosti esiin tilastot, jotka puhuvat sen puolesta, että Viitasaaren yleispoliisimalli on toimiva ja tulokset puhuvat sen puolesta. Jotta tutkimus saisi lisää luotettavuutta, on tässä kappaleessa haluttu nostaa esille tietoa, joka perustuu virallisiin tilastoihin. Seuraavaksi on Poliisin tulostietojärjestelmän tuottamat tilastot poliisille ilmoitetuista rikoksista Viitasaaren toiminta-alueelta. Viitasaaren yleispoliisiaseman tehtäväkenttään kuuluu Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula. Tilastot ovat vuodelta 2019 kesään 2021.

TILASTOT - 931 VIITASAARI

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

PolStat sisältää tietoa monista eri tietojärjestelmistä - se on tietovarasto poliisille ja ulkopuolisille tiedon tarvitsijoille.

PolStat palvelee poliisin ydintoimintoja, talous- ja henkilöstöhallintoa sekä ulkopuolisia tiedontarvitsijoita. Se tuottaa tilastoja ja raportteja esimerkiksi rikosten ja hälytystehtävien määrästä sekä poliisin työajasta, taloudesta ja henkilöstöstä. Tietoja voidaan käyttää myös tutkimuksiin, analyysiin ja selvityksiin.

Poliisille ilmoitetut rikokset (1)	2019	2020	2020	2021	Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Rikoslakirikokset	455	493	241	249	8	3,32% ▲
Rikoslakirikokset (pl liikenerikokset)	241	268	118	120	2	1,69% ▲
Rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	48,1%	67,5%	88,1%	96,7%	8,5	▲
Pimeinä tulleiden rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	14,7%	40,0%	67,4%	38,1%	-29,3	▼
Rikoslakirikosten (pl liikenne) tutkinta-aika	156	104	109	103	-6	-5,82% ▼
Omaisuusrikokset yhteensä	144	157	58	93	35	60,34% ▲
Omaisuusrikosten selvitys %	41,7%	44,6%	72,4%	101,1%	28,7	▲
Pimeinä tulleiden omaisuusrikosten selvitys %	14,8%	13,0%	13,2%	38,5%	25,3	▲
Omaisuusrikosten tutkinta-aika	179	120	148	99	-49	-33,06% ▼
Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	5	6	2	1	-1	-50,00% ▼
Varkaudet yhteensä	39	52	21	7	-14	-66,67% ▼
Kiristysrikokset yhteensä	0	0	0	0	0	/0
Ryöstöt yhteensä	1	2	1	1	0	0,00% ▼
Petosrikokset yhteensä	44	43	8	48	40	500,00% ▲
Luvatta tunkeutuen varkauudet yhteensä (2)	24	34	12	2	-10	-83,33% ▼
Asunnosta (vain törkeät varkauudet yrityksineen)	3	3	1	0	-1	-100,00% ▼
Vapaa-ajan asunnosta	6	7	3	0	-3	-100,00% ▼
Liikkeestä	2	4	2	0	-2	-100,00% ▼
Moottorijoneuvosta	2	6	1	1	0	0,00% ▼
Muu varkaus	10	10	2	1	-1	-50,00% ▼
Väkivaltarikokset yhteensä	34	42	22	11	-11	-50,00% ▼
Väkivaltarikosten selvitys %	61,8%	90,5%	59,1%	63,6%	4,5	▲
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	0,0%	133,3%	50,0%	100,0%	50,0	▲
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	162	96	108	126	18	16,60% ▲
Pahoinpitelyrikokset yhteensä	33	41	21	9	-12	-57,14% ▼
Pahoinpitelyrikokset yleisellä paikalla	10	15	10	2	-8	-80,00% ▼
Pahoinpitelyrikokset yksityisellä paikalla	24	28	12	7	-5	-41,67% ▼
Törkeät pahoinpitelyt	2	6	1	0	-1	-100,00% ▼
Henkirikokset yrityksineen	0	0	0	1	1	/0
Henkirikokset	0	0	0	1	1	/0
Seksuaalirikokset yhteensä	5	11	8	1	-7	-87,50% ▼
Raiskausrikokset	1	1	1	1	0	0,00% ▼
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	2	8	6	0	-6	-100,00% ▼
Muut seksuaalirikokset	2	2	1	0	-1	-100,00% ▼
Seksuaalinen ahdistelu	1	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Huumausainerikokset yhteensä	14	9	6	1	-5	-83,33% ▼
Törkeät huumausainerikokset	0	0	0	0	0	/0

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikenerikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikenerikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikenerikkomuksia koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

(2) Luvatta tunkeutuen varkausrikokset(pl näpistyksen):

- Asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu asuttuun asuntoon
- Vapaa-ajan asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu vapaa-ajan asuntoon sen käyttöasteesta riippumatta
- Liikkeestä luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu tehdas- tai tuotantotiltaan, myymälään, kioskiin tai muuhun asiakastilaan, josta tavaroita tai palveluja myydään, taikka näiden yhteydessä olevaan varastoon
- Moottorijoneuvosta luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena on moottorijoneuvo
- Muu varkaus luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena ovat kellarkomero, varasto, ulkorakennus, autotalli tai muu vastaava paikka

TILASTOT - 931 VIITASAARI

Liikenne (1)	2019	2020	2020	2021	Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Liikennerikokset yhteensä	214	225	123	129	6	4,88% ▲
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen	164	159	87	102	15	17,24% ▲
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	4	14	8	2	-6	-75,00% ▼
Rattijuopumukset yhteensä	16	15	10	4	-6	-60,00% ▼
Törkeä rattijuopumus	12	12	8	2	-6	-75,00% ▼
Rattijuopumus	4	3	2	2	0	0,00% ▼

Poliisin hälytystehtävät

A- ja B -kiireellisyysluokan tehtävät yhteensä	536	463	240	227	-13	-5,42% ▼
A-kiireellisyysluokan tehtävät	142	108	69	45	-24	-34,78% ▼
B-kiireellisyysluokan tehtävät	394	355	171	182	11	6,43% ▲
Kotinälytystehtävät yhteensä	54	54	29	23	-6	-20,69% ▼

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikennerikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikennerikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikennerikkomuksia koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Raportilla käytetyt rajaukset (tapahtuma-alue):
 Poliisille ilmoitetut rikokset: 931 Viitasaari
 - luvatta tunkeutuen varkaudet: 931 Viitasaari
 - pahoinpitelyrikokset: 931 Viitasaari
 Poliisin hälytystehtävät: 931 Viitasaari

TILASTOT - 256 KINNULA

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

PolStat sisältää tietoa monista eri tietojärjestelmistä - se on tietovarasto poliisille ja ulkopuolisille tiedon tarvitsijoille.

PolStat palvelee poliisin ydintoimintoja, talous- ja henkilöstöhallintoa sekä ulkopuolisia tiedontarvitsijoita. Se tuottaa tilastoja ja raportteja esimerkiksi rikosten ja hälytystehtävien määrästä sekä poliisin työajasta, taloudesta ja henkilöstöstä. Tietoja voidaan käyttää myös tutkimuksiin, analyyseihin ja selvityksiin.

Poliisille ilmoitetut rikokset (1)	2019	2020	2020	2021	Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Rikoslakirikokset	52	95	56	30	-26	-46,43% ▼
Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	43	89	52	23	-29	-55,77% ▼
Rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	48,8%	76,4%	59,6%	78,3%	18,6	▲
Pimeinä tulleiden rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	20,0%	15,4%	16,7%	25,0%	8,3	▲
Rikoslakirikosten (pl liikenne) tutkinta-aika	140	112	86	113	26	30,49% ▲
Omaisuusrikokset yhteensä	18	53	24	16	-8	-33,33% ▼
Omaisuusrikosten selvitys %	33,3%	60,4%	62,5%	62,5%	0,0	▼
Pimeinä tulleiden omaisuusrikosten selvitys %	0,0%	10,0%	0,0%	25,0%	25,0	
Omaisuusrikosten tutkinta-aika	41	52	47	98	52	111,46% ▲
Mootorikulkuneuvon käyttövarkaudet	0	0	0	0	0	/0
Varkaudet yhteensä	0	3	3	1	-2	-66,67% ▼
Kiristysrikokset yhteensä	0	0	0	0	0	/0
Ryöstöt yhteensä	0	0	0	0	0	/0
Petosrikokset yhteensä	3	42	16	13	-3	-18,75% ▼
Luvatta tunkeutuen varkaudet yhteensä (2)	0	3	3	1	-2	-66,67% ▼
Asunnosta (vain törkeät varkaudet yrityksineen)	0	0	0	0	0	/0
Vapaa-ajan asunnosta	0	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Liikkeestä	0	0	0	0	0	/0
Mootoriajoneuvosta	0	0	0	1	1	/0
Muu varkaus	0	2	2	0	-2	-100,00% ▼
Väkivaltarikokset yhteensä	7	20	17	4	-13	-76,47% ▼
Väkivaltarikosten selvitys %	100,0%	95,0%	23,5%	125,0%	101,5	▲
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0	
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	163	190	164	77	-87	-53,22% ▼
Pahoinpitelyrikokset yhteensä	6	19	16	4	-12	-75,00% ▼
Pahoinpitelyrikokset yleisellä paikalla	3	2	0	0	0	/0
Pahoinpitelyrikokset yksityisellä paikalla	3	17	16	4	-12	-75,00% ▼
Törkeät pahoinpitelyt	0	0	0	0	0	/0
Henkirikokset yrityksineen	0	0	0	0	0	/0
Henkirikokset	0	0	0	0	0	/0
Seksuaalirikokset yhteensä	1	2	1	0	-1	-100,00% ▼
Raiskausrikokset	1	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	0	1	0	0	0	/0
Muut seksuaalirikokset	0	0	0	0	0	/0
Seksuaalinen ahdistelu	0	0	0	0	0	/0
Huumausainerikokset yhteensä	0	7	6	0	-6	-100,00% ▼
Törkeät huumausainerikokset	0	0	0	0	0	/0

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikenne rikokmuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikenne rikokmuksien kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 kmh suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikenne rikokmuksia koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

(2) Luvatta tunkeutuen varkausrikokset(pl näpistykset):

- Asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu asuttuun asuntoon
- Vapaa-ajan asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu vapaa-ajan asuntoon sen käyttöasteesta riippumatta
- Liikkeestä luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu tehdas- tai tuotantotilaan, myymälään, kioskikiin tai muuhun asiakastilaan, josta tavaroita tai palveluja myydään, taikka näiden yhteydessä olevaan varastoon
- Mootoriajoneuvosta luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena on mootoriajoneuvo
- Muu varkaus luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena ovat kellarikomero, varasto, ulkorakennus, autotalli tai muu vastaava paikka

TILASTOT - 256 KINNULA

Liikenne (1)	2019	2020	2020		2021		Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä	Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Liikennerikokset yhteensä	9	6	4	7	3	75,00%	▲	
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen	5	5	4	6	2	50,00%	▲	
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	1	0	0	0	0	/0		
Rattijuopumukset yhteensä	0	0	0	1	1	/0		
Törkeä rattijuopumus	0	0	0	1	1	/0		
Rattijuopumus	0	0	0	0	0	/0		

Poliisin hälytystehtävät

A- ja B -kiireellisyysluokan tehtävät yhteensä	60	59	29	25	-4	-13,79%	▼
A-kiireellisyysluokan tehtävät	7	14	9	7	-2	-22,22%	▼
B-kiireellisyysluokan tehtävät	53	45	20	18	-2	-10,00%	▼
Kotihälytystehtävät yhteensä	7	14	6	4	-2	-33,33%	▼

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikennerikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikennerikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikennerikkomuksia koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Raportilla käytetyt rajaukset (tapahtuma-alue):
 Poliisille ilmoitetut rikokset: 256 Kinnula
 - luvatta tunkeutuen varkaudet: 256 Kinnula
 - pahoinpitelyrikokset: 256 Kinnula
 Poliisin hälytystehtävät: 256 Kinnula

TILASTOT - 601 PIHTIPUDAS

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

PolStat sisältää tietoa monista eri tietojärjestelmistä - se on tietovarasto poliisille ja ulkopuolisille tiedon tarvitsijoille.

PolStat palvelee poliisin ydintoimintoja, talous- ja henkilöstöhallintoa sekä ulkopuolisia tiedontarvitsijoita. Se tuottaa tilastoja ja raportteja esimerkiksi rikosten ja hälytystentävien määrästä sekä poliisin työajasta, taloudesta ja henkilöstöstä. Tietoja voidaan käyttää myös tutkimuksiin, analyyseihin ja selvityksiin.

Poliisille ilmoitetut rikokset (1)	2019	2020	2020	2021	Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Rikoslakirikokset	223	234	93	110	17	18,28% ▲
Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	152	161	58	66	8	13,79% ▲
Rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	45,4%	45,3%	48,3%	53,0%	4,8	▲
Pimeinä tulleiden rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	17,4%	26,9%	29,2%	24,2%	-4,9	▼
Rikoslakirikosten (pl liikenne) tutkinta-aika	120	133	150	118	-33	-21,80% ▼
Omaisuusrikokset yhteensä	109	90	34	52	18	52,94% ▲
Omaisuusrikosten selvitys %	28,4%	52,2%	61,8%	32,7%	-29,1	▼
Pimeinä tulleiden omaisuusrikosten selvitys %	17,9%	27,1%	30,0%	20,0%	-10,0	▼
Omaisuusrikosten tutkinta-aika	107	149	165	97	-68	-41,19% ▼
Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	1	1	0	0	0	/0
Varkaudet yhteensä	31	13	7	3	-4	-57,14% ▼
Kiristysrikokset yhteensä	0	3	0	1	1	/0
Ryöstöt yhteensä	0	0	0	0	0	/0
Petosrikokset yhteensä	7	2	1	6	5	500,00% ▲
Luvatta tunkeutuen varkauudet yhteensä (2)	21	7	2	1	-1	-50,00% ▼
Asunnosta (vain törkeät varkauudet yrityksineen)	0	0	0	0	0	/0
Vapaa-ajan asunnosta	12	3	2	1	-1	-50,00% ▼
Liikkeestä	2	1	0	0	0	/0
Moottorijoneuvosta	1	2	0	0	0	/0
Muu varkaus	4	1	0	0	0	/0
Väkivaltarikokset yhteensä	16	33	5	8	3	60,00% ▲
Väkivaltarikosten selvitys %	112,5%	21,2%	40,0%	150,0%	110,0	▲
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0	
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	145	71	126	114	-13	-10,14% ▼
Pahoinepitelyrikokset yhteensä	16	31	5	7	2	40,00% ▲
Pahoinepitelyrikokset yleisellä paikalla	1	5	0	2	2	/0
Pahoinepitelyrikokset yksityisellä paikalla	15	28	5	5	0	0,00% ▼
Törkeät pahoinepitelyt	0	1	0	0	0	/0
Henkirikokset yrityksineen	0	1	0	0	0	/0
Henkirikokset	0	1	0	0	0	/0
Seksuaalirikokset yhteensä	3	4	2	1	-1	-50,00% ▼
Raiskausrikokset	0	1	0	1	1	/0
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	3	2	1	0	-1	-100,00% ▼
Muut seksuaalirikokset	0	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Seksuaalinen ahdistelu	0	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Huumausainerikokset yhteensä	3	3	3	0	-3	-100,00% ▼
Törkeät huumausainerikokset	0	0	0	0	0	/0

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikenne rikokseksi koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikenne rikokseksiin kuuluneiden rikosten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikenne rikokseksiä koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

(2) Luvatta tunkeutuen varkausrikokset(pl näpistykset):

- Asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu asuttuun asuntoon
- Vapaa-ajan asunnosta luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu vapaa-ajan asuntoon sen käyttöasteesta riippumatta
- Liikkeestä luvatta tunkeutuen kirjataan niissä tapauksissa, joissa on tunkeuduttu tehdas- tai tuotantotilaan, myymälään, kioskiiin tai muuhun asiakastilaan, josta tavaroita tai palveluja myydään, taikka näiden yhteydessä olevaan varastoon
- Moottorijoneuvosta luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena on moottorijoneuvo
- Muu varkaus luvatta tunkeutuen kirjataan, jos rikoksen kohteena ovat kellarihuone, varasto, ulkorakennus, autotalli tai muu vastaava paikka

TILASTOT - 601 PIHTIPUDAS

Liikenne (1)	2019	2020	2020		Muutos	Muutos%
			Tammi - kesä	Tammi - kesä		
Liikennerikokset yhteensä	71	73	35	44	9	25,71% ▲
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen	47	40	21	29	8	38,10% ▲
Törkeää liikenneturvallisuuden vaarantaminen	1	3	2	1	-1	-50,00% ▼
Rattijuopumukset yhteensä	8	10	4	4	0	0,00% ▼
Törkeää rattijuopumus	6	9	3	1	-2	-66,67% ▼
Rattijuopumus	2	1	1	3	2	200,00% ▲

Poliisin hälytystehtävät

	2019	2020	2020	2021	Muutos	Muutos%
A- ja B -kiireellisyysluokan tehtävät yhteensä	284	240	120	92	-28	-23,33% ▼
A-kiireellisyysluokan tehtävät	76	59	28	17	-11	-39,29% ▼
B-kiireellisyysluokan tehtävät	208	181	92	75	-17	-18,48% ▼
Kotihälytystehtävät yhteensä	73	46	25	19	-6	-24,00% ▼

(1) Tieliikennelain muututtua 1.6.2020 poliisin liikennerikkomuksia koskevat menettelyt ja tilastointi muuttuivat. Aiemmin kokonaisrikollisuuteen ja liikennerikkomusten kokonaismäärään tilastoituneet, lievimmistä ylinopeuksista kirjoitetut rikesakot muuttuivat hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Poliisin järjestelmät eivät ole toistaiseksi tuottaneet kattavia tilastoja liikennevirhemaksujen määrästä, minkä vuoksi niitä ei ole sisällytetty vuoden 2020 raporttiin. Lakimuutoksesta ja järjestelmäkehityksestä johtuen alle 20 km/h suuruudeltaan olevat ylinopeudet eivät ole mukana nyt julkaistavassa tilastossa, joten vuoden 2020 liikennerikkomuksia koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Raportilla käytetyt rajaukset (tapahtuma-alue):
 Poliisille ilmoitetut rikokset: 601 Pihtipudas
 - luvatta tunkeutuen varkaudet: 601 Pihtipudas
 - pahoinpitelyrikokset: 601 Pihtipudas
 Poliisin hälytystehtävät: 601 Pihtipudas

Seuraava tilastotieto koskee tilastoja tutkintaryhmittäin ajalta 1.1.-31.7.2021 ja on peräisin poliisin tulostietojärjestelmästä (PolStat). Viitasaaren tutkintaryhmällä (VTSTUT) on kyseisellä aikavälillä ollut tutkijoina kahdeksan (8) henkilöä. Heillä on ollut tällä aikavälillä R(rikos)- ilmoituksia ja S(sekalais)- ilmoituksia selvitettävänä yhteensä 488 kappaletta, eli ilmoituksia yhdelle henkilölle keskimäärin 61 kappaletta. Juttujen tutkinta-aika on ollut keskimäärin 87 vuorokautta. Rikoslakirikosten (pois lukien liikenne rikokset) selvitysprosentti on ollut 62,8 %. Omaisuusrikosten selvitysprosentti on ollut 66,7 % ja henkeen ja/tai terveyteen kohdistuvien rikosten selvitysprosentti on ollut 68,8 %. Vertailun vuoksi alla vielä kuva kyseisestä tilastosta, mistä näkyy myös muiden Sisä-Suomen poliisilaitoksen Keski-Suomen alueen ja talousrikostutkinnan tutkintaryhmien vastaavat luvut.

SISÄ-SUOMEN POLIISILAITOS
KESKI-SUOMI JA TALOUSRIKOSTUTKINTA
13.08.2021
LÄHDE: PolStat / Patja SQL / RikiTrip

TILASTOJA TUTKINTARYHMITTÄIN AJALTA 1.1. - 31.7.2021

TUTKINTARYHMÄ	TUTK LKM	ILM R+S	ILM / TUTK	ILM - SAKOT	AV JUTUT	AV>50KPL			TUTK. AIKA	LÄPÄISY% <=30VRK	LÄPÄISY% <=90VRK	OD	AV - OD	SEL % RL (pl. liik.)	SEL % OM RIK	SEL % H & T	PAIKKA TUTK	T-PAIKKA-KÄYNTI%	DNA	ETK RAJ
						AV / TUTK	AV > 6 KK	AV > 12 KK												
JKLTUT1	10	928	92,8	923	1152	115,2	553	266	186	10,9	37,6	59	1093	70,9 %	60,1 %	78,3 %	100	42,8 %	50	33
JKLTUT2	10	1051	105,1	1047	1338	133,8	627	323	271	8,8	31,9	115	1223	77,3 %	75,0 %	71,3 %	76	38,7 %	40	34
JKLREK	12	4772	397,7	4597	1222	101,8	222	85	69	51,1	78,0	17	1205	38,7 %	27,8 %	71,6 %	83	31,0 %	14	121
JMSTUT	6	834	139,0	777	243	40,5	40	18	105	41,0	67,7	78	165	68,5 %	58,9 %	61,5 %	41	40,6 %	14	24
KEUTUT	6	647	107,8	617	433	72,2	164	52	179	18,1	32,2	97	336	51,8 %	39,6 %	46,1 %	29	37,4 %	9	50
ÄKITUT	8	971	121,4	943	963	120,4	552	264	214	19,0	39,1	139	824	73,7 %	51,9 %	126,4 %	20	30,1 %	14	33
SAATUTK	8	431	53,9	423	142	17,8	1	0	61	48,1	82,7	4	138	26,8 %	16,9 %	27,3 %	15	22,0 %	2	1
VTSTUT	8	488	61,0	479	154	19,3	23	10	87	30,7	60,1	33	121	62,8 %	66,7 %	68,8 %	4	20,7 %	4	9
JOUTUT	6	186	31,0	178	65	10,8	10	3	182	40,3	58,2	15	50	70,9 %	76,2 %	45,5 %	5	44,4 %	6	4
VIRTUT	6	290	48,3	275	170	28,3	55	23	87	25,4	55,2	75	95	32,8 %	25,2 %	39,5 %	18	40,5 %	9	12
YHT / KESKIM	80	10598	132,5	10259	5882	73,5	2247	1044	145	32,1	57,0	632	5250	54,1 %	42,0 %	70,3 %	391	33,5 %	162	321
K-SKETU	12	523	43,6	520	471	39,3	187	108	194	9,0	34,7	85	386				72	18,3 %	27	116
K-SPATU	9	65	7,2	59	114	12,7	76	55	353	11,8	32,4	3	111				1	23,1 %	2	1
PIRTAL1	10	48	4,8	48	91	9,1	56	38	262,7	12,0	28,0	2	89				0	0,0 %	13	3
PIRTAL2	16	100	6,3	100	270	16,9	199	161	529	17,5	35,0	3	267				0	1,0 %	16	4
K-STAL3	13	73	5,6	73	179	13,8	131	83	478	5,4	10,8	0	179				0	4,1 %	4	2
YHT / KESKIM	39	221	5,7	221	540	13,8	386	282	480	11,8	24,5	5	535				0	1,8 %	33	9

LYHENTEIDEN SELITYKSET JA TUTKINTARYHMÄT LASKENTATAULUKOISSA KOLME JA NELJÄ

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ensinnäkin on huomion arvoista mainita, että kaikilla tutkimukseen valikoiduilla haastateltavilla oli pitkä historia poliisiorganisaatiossa. Jokainen haastateltavista oli työskennellyt Viitasaaren yleispoliisissa sen perustamisesta, vuodesta 2015 lähtien. Lisäksi kaikilla oli kokemusta poliisin työstä ja ajalta ennen yleispoliisimallia.

Yleispoliisissa ollaan henkilöstöhallinnollisesti rikostorjunnan alaisuudessa, mutta käytännössä yleispoliisimallissa yhdistyy valvonta- ja hälytystoiminta sekä rikostorjunta ja periaatteessa kaikki muukin mitä peruspoliisitoiminta käsittää. Tutkintaa ja kenttää tehdään molempia noin puolet ajasta. Tutkinta ajoittuu pääosin arkipäiville noin kello 8-17 välille, jolloin partiokin on C-valmiudessa painopisteen ollessa tutkinnassa. Käytännössä kuitenkin lähes kaikki alueelle tulleet keikat pystytään hoitamaan C-valmiudesta huolimatta ja arkenakin on vapaasti ohjautuvaa työaikaa, jolloin valvotaan muun muassa liikennettä ja koulujen ympäristöjä. Tutkittavana ovat alueen perusjuttut, joskus vaativia lapsirikosjuttuja ja esimerkiksi törkeitä pahoinpitelyjä. Rikosten esikäsittelyn tekee ryhmänjohtaja tai vuoron vanhin heti päivän alussa.

Lisäksi yleispoliisitoimintaan kuuluu ennalta estävä toiminta, niin kentän kuin tutkinnankin puolella, sekä ankkuritoimintaa, sovitteluun liittyvää yhteistyötä ja asiakaspalvelu maanantaisin. Lupapalvelupiste löytyy myös Viitasaarelta tietyinä viikonpäivinä, eikä virallisesti kuulu yleispoliisin tehtäväkenttään. Kuitenkin joitakin toimenpiteitä lupapuolella täytyy yleispoliisinkin hoitaa, koska aina ei ole lupapuolen henkilöä saatavilla ja asiakkaat täytyy palvella. Viikonloppuisin Viitasaaren yleispoliisissa ollaan A-valmiudessa ja painotus on valvonnassa ja hälytystehtävien hoitamisessa. Uutena harvaan asutuille alueille on tullut harvapoliisitoiminta, minkä ajatuksena on, että ajetaan keikkoja yli rajojen ja keikan jälkeen jäädään tekemään valvontaa kyseiselle alueelle.

Kun katsoo poliisiorganisaation historiaa, voidaan todeta, että nimismiespiirien aikainen poliisitoiminta on ollut hyvin saman kaltaista kuin yleispoliisimallin mukainen toiminta. Tätä tukee haastateltavien kokemukset ja näkemykset. Nimismiespiirin aikaan tehtiin samoin kuin yleispoliisimallissa, karkeasti ilmaistuna siis käytännössä kaikki poliisimiehet tekevät kaikkea poliisin perustyötä. Vuonna 1996 tuli eri sektorit ja toiminta muuttui hyvin kategoriseksi. Nyt yleispoliisimalli on taas murtamassa tätä, ja rajapinnat ovat siltä osin jälleen pehmentyneet myös kaupungeissa, joissa ei varsinaisesti yleispoliisia olekaan, vaan toimitaan sektoreittain. Yleispoliisimalli on toimiva erityisesti harvaan asutuilla alueilla, koska tutkittavia juttuja ja hälytystehtäviä on vähän. Sillä säästetään huomattavasti resursseja. Nimismiespiirin aikaan hälytystehtäviä hoidettiin omien rajojen yli lähimmän partion periaatteella ja nyt aloitetussa Harvaturva -projektissa toteutetaan tätä samaa. Harvaturva-projektissa myös suoritetaan perusvalvontaa omien rajojen yli kansalaisten turvallisuudentunteen lisäämiseksi.

Kaiken kaikkiaan haastattelujen ja teorian tiedon pohjalta yleispoliisimalli vaikutti hyvin toimivalta kokonaisuudelta. Oma kolmen viikon mittainen kokemus yleispoliisin toimenkuvasta työharjoittelun yhteydessä vahvisti tämän. Toimenkuva voi äkkiseltään tuntua monimutkaiselta, mutta periaatteessa se on selkeä, koska yksinkertaisesti tehdään kaikkea.

Yleispoliisissa työskentelevältä odotetaan tietoa ja taitoa kaikenlaisista peruspoliisitehtävistä ja poliisin tarjoamista palveluista. Etenkin toiminnan alkuvaiheessa tapahtuu ristiin oppimista, kun osalla poliisimiehistä on tutkinnan tausta ja osalla kentän tausta. Työntekijän on oltava valmis ottamaan erilaisia haasteita vastaan ja päivittäin oppimaan uutta ja olemaan mukavuusalueen ulkopuolella. Yleispoliisi saa, ja toisaalta joutuu, tekemään kaikkea, mutta kaikki kuitenkin tehdään periaatteessa yhdessä. Millekään osa-alueelle ei voi kuitenkaan erikoistua resurssisyistä. Yleispoliisissa on paljon vapaasti ohjautuvaa työaikaa, mikä vaatii oma-aloitteisuutta. Viitasaaren yleispoliisiasema on kaiken kaikkiaan melko itsenäinen asema, vaikka se kuuluukin Sisä-Suomen poliisilaitokseen.

Yleispoliisimalli vaatii poliisimieheltä erityisesti joustavuutta. Ajatellaan esimerkiksi lupapalvelua, se ei virallisesti kuulu tehtäväkenttään, mutta lupapalvelut ovat tarjolla vain kerran viikossa ja sen vuoksi poliisimiehet joutuvat muun muassa ottamaan vastaan löytötavaroita, tarkastamaan aseita ja palauttamaan omaisuutta. Palvelupäivystyksen on virallisesti maanantaisin aamupäivällä auki, mutta käytännössä puhelimeen vastataan ja ovi avataan ovikellon soidessa, jos vaan asemalla ollaan ja siihen on mahdollisuus. Haastattelijalle jäi vahvasti sellainen tunne, että Viitasaarella on hyvä palvelukyky ja ihmisten asiat pyritään hoitamaan tavalla tai toisella tilanteesta riippumatta.

Kentän ja tutkinnan yhdistäminen on joustavaa. Kenttäjohtaja ymmärtää, jos kuulustelu on kesken eikä C-valmiudesta hälytystehtävää lähdetä hoitamaan. Viitasaarelta pystytään kuitenkin pääosin hoitamaan oman alueen hälytystehtävät. Yhden kosketuksen periaate toteutuu hienosti ja lähimmän partion periaate korostuu, jutut hoidetaan ja tutkitaan itse alusta loppuun asti. Silloin kun hälytystehtävää ei voida Viitasaarelta hoitaa, Äänekosken kentän poliisimiehet hoitavat. Haasteena näkisin sen, että vaativalle tehtävälle ei ole tukipartiota saatavilla ja saattaa kuitenkin olla pakko toimia.

Palkkaus on ollut tapetilla yleispoliisissa ja sitä on yleispoliisien toimesta kritisoitu. Yleispoliisi työskentelee rikostorjunnan alaisuudessa, mutta silti palkkaus määräytyy valvonta- ja hälytystoiminnan palkkauksen mukaan. Nyt kuitenkin siihen on saatu sellainen parannus, että yleispoliisin vaativuuksitaso on nostettu tasolle 04.04, koska yleispoliisin täytyy hallita kentän ja tutkinnan tehtävät. Palkkausjärjestelmässä voisi kuitenkin olla päivittämisen varaa niin, että se huomioisi myös yleispoliisimallin.

Tiedon kulkemisessa organisaation sisällä ei tuntunut olevan puutteita. Tarpeelliset tiedot kulkivat kyllä tavalla tai toisella. Palautetta koettiin saavan puolin ja toisin, mutta rakentavaa palautetta voisi saada enemmänkin. Haastatteluissa tuli ilmi, että kentän puolelta toivottiin enemmän odotuksia ja toiveita sekä palautetta. Tietokaan ei kentän kanssa kulkenut niin hyvin. Esimerkiksi kaikki VH-sektorin sähköpostit eivät tavoita yleispoliisimiehiä. Tämä lienee kuitenkin helposti korjattavissa. Tiedonkulku yleispoliisiaseman ja kentän kanssa voisi osittain parantua, jos yleispoliisit aloittaisivat työvuoronsa jo seitsemältä arkisin ja osallistuisivat käskynjakoon. Työnohjaus nostettiin esille ja sitä toivottiin jaksamisen tueksi, vaikka jaksaminen olikin hyvällä tasolla.

Pohjoisen Keski-Suomen ainoa poliisivankila on Äänekoskella ja haasteita luo Äänekosken poliisiaseman päähän se, että viikonloppuna kiinniotetut joudutaan kuulemaan Äänekosken tutkintaryhmän toimesta, koska Viitasaarella ei ole viikonloppuna päiväaikaan tutkijoita töissä. Äänekosken kenttä joutuu paikkaamaan samoina aikoina hälytystehtävien osalta pohjoisimmankin Keski-Suomen alueella. Haastetta voi tuoda myös se, että tutkinnan ja kentän puolella ollaan samaan aikaan poliisipalveluja vailla ja silloin Äänekoskelta joudutaan paikkaamaan.

Yleispoliisiaseman paras puoli oli ylivoimaisesti työn vaihtelevuus ja monipuolisuus. Viitasaaren asemalla henkilöstö tuntui viihtyvän ja voivan hyvin. Tätä tukee se, että H2 mukaan tutkinnan ryhmänjohtajapäivillä ainoastaan yleispoliisiasemien ryhmänjohtajat olivat tuoneet positiivista palautetta ryhmän jaksamisesta. Vaikka yleispoliisin työ vaatii oma-aloitteisuutta ja joustavuutta erityisen paljon, se on myös todella joustava työntekijää kohtaan. Itse saa suunnitella hyvin pitkälti, miten työnsä hoitaa, talo määrittelee vain mitä täytyy tehdä. Huonolla kelillä voi tehdä tutkintaa sisällä ja hyvällä säällä suorittaa valvontaa ulkona kentällä. Kuulustelut tietysti hoidetaan sovitusti ja hälytystehtävät hoidetaan silloin kun niitä tulee. Kaiken kaikkiaan yleispoliisissa tuntui olevan avoin ja luottavainen ilmapiiri.

Kansalaiset ovat kokeneet yleispoliisiaseman tulon Viitasaarelle hyvänä asiana. Poliisia on helppompaa lähestyä, kun sillä on niin sanotusti kasvot. Enemmän kansalaiset ovat toivoneet näkyvyyttä sivukylille. Se voi olla välillä haastavaa toteuttaa, jos tutkittavaa on arkena paljon ja hälytystehtäviä viikonloppuisin. Uskon, että itseohjautuvana työaikana tähän kuitenkin voidaan panostaa lisää. Poliisin näkyvyys on lisääntynyt kansalaisten silmissä yleispoliisitoiminnan myötä.

Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että yleispoliisilla on tulevaisuus. Yleispoliisiasemia näyttäisi tulevan lisää ja mahdollisesti toimintamalli leviää vielä muidenkin poliisilaitosten alueelle. Talon johtoporras haluaa kehittää ja laajentaa yleispoliisitoimintaa. Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Näyttäisi siltä, että

yleispoliisi on vastaus siihen, että poliisin tehtävät saadaan hoidettua asianmukaisesti myös pienimmissäkin kunnissa. Yhden kosketuksen periaate tässä toimintamallissa varmistaa vielä hyvän laadun.

Haastatteluiden perusteella uutta yleispoliisiasemaa perustettaessa olisi syytä ottaa huomioon henkilöiden rekrytoinnissa, että poliisimiehillä on monipuolista osaamista ja tasaisesti kentän ja tutkinnan kokemusta.

Pääsin itse kolmen viikon ajaksi tutustumaan yleispoliisimalliin Viitasaarelle työharjoitteluni rikostorjuntajaksolla ja voin omasta puolestani allekirjoittaa sen, että yleispoliisimalli harvaan asutulla alueella toimii ja on oikea ratkaisu. Työporukalla oli hyvä yhteishenki ja hommat toimivat joustavuuden vuoksi mallikkaasti. Työtä oli mielekästä tehdä, kun tehtiin monipuolisesti kaikkea. Lupapalvelun osalta jotakin täytyisi tehdä, koska Viitasaarella lupapalvelutyöntekijän sairastuttua ketään ei ole saatavilla tilalle ja lupapuolen tehtävät seisovat ja työllistävät poliisimiehiä. Käytännössä lupapuoli kuuluu siis joiltain osin yleispoliisimiehen työnkuvaan, joten jollakin lailla se olisi syytä liittää siihen myös teoriassa.

7 POHDINTA

Yleispoliisitoiminnan kannattavuudesta olisi mielenkiintoista nähdä ja lukea muitakin tutkimuksia. Aihetta on tutkittu vähän ja voisi olla hyvä tehdä tutkimusta ihan tilastojen valossa määrällisenä tutkimuksena. Tutkimuksessa tehtyjen haastattelujen ja tilastotietojen valossa yleispoliisilla näyttäisi olevan valoisa tulevaisuus. Tähän tietysti vaikuttaa se, kuinka asukasluku pienissä kunnissa säilyy. Tilanne tällä hetkellä on se, että väestö ikääntyy etenkin pienillä paikkakunnilla, mutta syntyvyyttäkin on. Tämän tutkimuksen lopputulema on se, että yleispoliisimalli on kaiken kaikkiaan toimiva. Haasteita löytyy, mutta ei mitään sellaista, mitä ei voisi muuttaa tai kehittää. Joustavana mallina muutoksiin suhtaudutaan positiivisesti. Toimintamallin sisältö ja niin sanottu työnkuva tuli hyvin esille haastatteluiden kautta. Vaikuttaa siltä, että yleispoliisimalli on ratkaisu pienten kuntien poliisipalvelujen piiriin saattamiseksi ja sen vuoksi yleispoliisilla on myöskin tulevaisuus.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Teemahaastattelut olivat mielestäni hyvä valinta tämän työn tavoitteisiin pääsemiseksi. Teoriatietoa aiheesta ei juuri ollut saatavilla ja haastattelut olivat mielestäni toimiva tapa. Haastateltavia olisi voinut ottaa laajemminkin, mutta tämä määrä ja laatu oli suhteessa työn laajuuteen järkevä ja taloudellinen valinta. Haastateltavat olivat kuitenkin hyvän kokemuksen omaavia yleispoliisimallin

osalta ja kaikilla heillä oli kokemusta muunlaisestakin toimintamallista, eli vertailupohjaa heiltä kailta löytyi. Haastateltavat olivat olleet kaikki mukana Viitasaaren yleispoliisimallissa alusta saakka ja olivat mukana edelleen. Lisäksi mielestäni luotettavuutta lisäsi se, että kaikki haastateltavat olivat eri tasoilla organisaatiossa ja silti vastaukset olivat samalla linjalla. Haastattelujen pohjalta sai parhaan käsityksen siitä, mitä yleispoliisitoiminta on eikä sen suhteen mitään jäänyt epäselväksi.

Tämän tutkimuksen tulokset perustuvat pääosin yksilöiden kokemuksiin ja tieto ei silloin ole periaatteessa niin luotettavaa. Kuitenkin on huomioon otettava asia, että yleispoliisitoiminnassa mukana olevat tietävät parhaiten mitä se on ja siihen meidän tietomme mallista perustuu. Lisäksi tutkimuksen luotettavuutta omasta näkökulmastani lisää kolmen viikon työskentelyjaksoni yleispoliisiasemalla, mikä vahvisti haastattelujen tulokset oikeiksi ja oli tämän tutkimuksen kannalta erittäin tärkeä. Tutkimuksessa esiin nostetut tilastot myös osaltaan vahvistavat haastattelujen tuloksia.

Lähteenä Wikipedia ei myöskään ole luotettava lähde. Sitä on käytetty lähteenä tässä tutkimuksessa poliisiorganisaation historian osalta. Nämä tiedot on kuitenkin tarkastettu tämän työnkin lähteenä käytetyistä poliisiorganisaation historiasta kertovista kirjoista.

7.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksessa toteutui eettisyys monella tapaa. Haastateltavat pidettiin koko ajan anonyymeina. Haastattelutilanteissa kunnioitettiin haastateltavia ja heidän aikaansa. Kysymykset esitettiin avoimesti ja annettiin mahdollisuus kertoa muutakin, kuin mitä kysymyksissä haettiin. Sitä jopa aidosti toivottiin. Haastateltavista oltiin kiinnostuneita ja haastatteluissa ei ollut kiireen tuntua. Haastattelun alussa haastateltavalla näytettiin tutkimuslupa. Tutkimuksen eettisyys toteutuu myöskin siltä osin, että sen luotettavuutta on pohdinnassa arvioitu kriittisesti.

LÄHTEET

Hakkarainen, Mikko 2019: Etäjohtaminen poliisin työssä: Valmentavan johtamisen hyödyntäminen yleispoliisitoiminnan etäjohtamisessa. Poliisiammattikorkeakoulu YAMK, Theseus.

Haraholma, Kristiina 2011: Poliisin hallintorakenneuudistus. Tampere, Juvenes Print.

Helminen, Klaus & Kuusimäki, Martti & Rantaeskola, Satu 2012: Poliisilaki. Helsinki, Talentum.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2011: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Gaudeamus.

Immonen, Seppo & Vuorinen, Matti 2005: Kihlakuntaudistus, poliisitoiminta ja turvallisuusyhteistyö. Helsinki, Edita Prima Oy.

Koskinen, Ilpo & Alasuutari, Pertti & Peltonen Tuomo 2005: Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Tampere, Vastapaino.

Lehti, Teemu 2010: Henkilöstön työhyvinvointi organisaatiomuutoksessa: Poliisin hallintorakenneuudistus Kanta-Hämeessä. Tampere, Tampereen yliopisto.

Luettelo Suomen nimismiespiireistä. Wikipedia. Luettavissa:
https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Suomen_nimismiespiireist%C3%A4

Poliisilaitokset. Arkistojen portti. Luettavissa:
<http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Poliisilaitokset>

Poliisi tehostaa valvonta- ja hälytystoimintaa harvaan asutuilla alueilla. Poliisin julkiset nettisivut. Luettavissa:
<https://poliisi.fi/-/poliisi-tehostaa-valvonta-ja-halytystoimintaa-harvaan-asutuilla-alueilla>

Sisäministeriö 2018: Poliisin ennalta estävän työn strategia 35/2018. Sisäministeriö.

Sisä-Suomen poliisilaitos. Poliisin julkiset nettisivut. Luettavissa:
<https://poliisi.fi/sisa-suomen-poliisilaitos>

Sisä-Suomen poliisilaitos 2014: Poliisipalvelulinjan rakenteellinen kehittäminen työryhmän raportti. Tampere, Sisä-Suomen pl.

Soininen, Marjaana 1995: Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turku, Painosalama Oy.

Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet valtioneuvostossa. Valtioneuvoston julkiset nettisivut. Luettavissa:
<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>

Valtioneuvoston selonteko kihlakunnan uudistuksen toteutumisesta VNS 1/1999 vp. Helsinki, Oy Edita Ab.

Vilkka, Hanna 2015: Tutki ja kehitä. 4. painos. Juva, PS-kustannus.

Vuorensyrjä & Fagerlund 2018: Poliisibarometri 2018. Poliisiammattikorkeakoulu, Theseus.

LIITTEET

Liite 1 Teemahaastattelurunko

Liite 1

Teemahaastattelurunko

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaista on yleispoliisitoiminta, mitä se pitää sisällään ja miltä sen tulevaisuus näyttää. Lisäksi sivutaan sitä, kuinka nimismiespiirien aikaisesta toiminnasta on siirrytty nykyiseen poliisitoimintaan ja jälleen osittain palattu hieman nimismiespiirin toimintaa muistuttavaan yleispoliisimalliin. Tarkoituksena on antaa vastauksia siihen, mitä yleispoliisimalli on ja miten tämän mallin käyttöön ottaminen on vaikuttanut poliisityöhön. Lisäksi sivutaan mahdollisuuksien mukaan yleispoliisimallissa heränneitä ongelmakohtia ja huomioidaan erilaisia kehittämisehdotuksia. Tutkimuksen tarkoitus on teemahaastattelujen kautta saada vastauksia yleispoliisimallin mukaisesta toiminnasta ja sen vaikutuksista poliisitoimintaan.

Tutkimuskysymyksiin haetaan vastauksia suorittamalla haastatteluita yleispoliisimallissa mahdollisimman pitkään mukana olleille poliiseille Viitasaaren poliisiasemalla. Lisäksi haastatellaan yleispoliisien esimiestä Jyväskylän poliisiasemalta. Haastateltavia henkilöitä on yhteensä 4. Haastattelut käsitellään anonyymisti, eikä haastateltavien henkilöllisyyttä tuoda esille tutkimuksessa. Haastattelu nauhoitetaan ja samalla tehdään muistiinpanoja. Haastattelujen tuottama aineisto on ainoastaan tutkijan käyttöön opinnäytetyötä varten ja se säilytetään niin, ettei siihen ulkopuoliset henkilöt pääse käsiksi.

Teemat 1-7

1. Taustatiedot

- Mikä on asemasi Viitasaaren poliisiasemalla, oletko yleispoliisi vai esimies?
- Kuinka kauan olet toiminut poliisina / esimiehenä?
- Kuinka kauan olet ollut mukana Viitasaaren poliisiaseman toiminnassa? Olitko toiminnassa jo ennen kuin asemasta tuli yleispoliisiasema? Kauanko olet ollut mukana yleispoliisimallissa?

2. Yleispoliisimalli

- Mitä kaikkea toiminta pitää sisällään ja miten työt rytmittyvät?
- Millaista on yleispoliisimallin mukainen toiminta verraten yleisempään toimintamalliin, jossa rikostorjuntasektori ja valvonta- ja hälytystoimintasektori toteutetaan erillisinä?
- Oletko työskennellyt poliisissa niin sanotusti nimismiehenä? Miten vertaisit yleispoliisimallia nimismiespiirin aikaiseen malliin?

3. Yleispoliisimallin toimivuus verrattuna yleisempään poliisitoimintamalliin

- Kuinka selkeä toimintamalli on? Pelisäännöt?
- Miten sujuvaa on tutkinta- ja kenttätehtävien yhdistäminen? Toimivuus?
- Hyödyt ja haasteet muutoksen myötä?
  - Työaika, työvuorot?
- Onko työn vaativuus ja palkkaus oikeassa suhteessa?
- Mitä erilaista tämä malli vaatii työntekijältä / esimieheltä?
- Tiedonkulku ja välittyminen, onko riittävää?

4. Työhyvinvointi

- Miten jaksat työssäsi? Miten jaksamistasi tuetaan?
- Onko työpaikallasi hyvä yhteishenki?
- Onko esimies perillä työpaikan olosuhteista?
- Millaisena koet luottamussuhteen ja vuorovaikutuksen esimieheesi/alaiseesi? Onko kommunikointi avointa?
- Koetko saavasi riittävästi palautetta työstäsi?
- Koetko, että sinulla on mahdollisuus itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan?

5. Kansalaisten kokemukset

- Oletko saanut kansalaisilta millaista palautetta verraten aikaan, jolloin toimintamalli oli toisenlainen?
- Miten olet kokenut/huomannut kansalaisten asenteen muuttuneen toiminnan muuttuessa?

6. Tulevaisuus

- Miltä yleispoliisimallin tulevaisuus mielestäsi näyttää?
- Mitä toiminnassa haluaisit mahdollisesti muuttaa tai kehittää?

7. Avoin teema

- Haluatko tuoda vielä esille jotakin aiheeseen liittyvää?
- Onko sinulla antaa minulle mitään vinkkejä esimerkiksi luettavaan aineistoon liittyen?